Ազգ
Azg
armenian daily
17 ՅՈՒԼԻՍ 1998 ՈՒՐԲԱԹ #129 (1632)

Մենք կգնդակոծենք վրացական նավերը, եթե նրանք մտնեն Աբխազիայի ջրատարածքը

Հայտարարեց Սուխումի պաշտպանության նախարարը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԿԱՎԿԱԶՊՐԵՍ: «Աբխազիայի սահմանները ներկայումս վերահսկում են ռուսական սահմանապահները եւ նրանց օժանդակում են մեր նավերը», հայտարարել է Սուխումի վարչակազմի պաշտպանության նախարար Վլադիմիր Միկանբան: Այն առնչությամբ, որ Վրաստանի սահմանապահները մտադիր են իրենց վերահսկողության տակ առնել ծովային սահմանները, Աբխազիայի առաջնորդ Վլադիսլավ Արձինբան հայտարարել է, որ աբխազական զինված ուժերը կգնդակոծեն վրացական սահմանապահների լողամիջոցները, եթե նրանք հայտնվեն Աբխազիայի ծովային ջրատարածքում:

Վ. Միկանբան նաեւ հայտարարել է, որ առայժմ վրացական կողմից Աբխազիա թափանցել փորձելու որեւէ մտադրություն չի երեւում: «Իսկ եթե այնուամենայնիվ դա կատարվի, ապա կձեռնարկվեն բոլոր համապատասխան միջոցները: Ինչպիսիք սովորաբար ձեռնարկվում են այն դեպքերում, երբ զորքերը ներխուժում են արտասահմանյան պետության տարածքային ջրեր», հայտարարել է Միկանբան:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

«Դատական եւ իրավապահ մարմինները կատարելագործման կարիք ունեն»

Պնդեց ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը

ՆԱՐԻՆԵ ԳԻԼԲԱՐՅԱՆ

Զուգահեռաբար Խոսրով Հարությունյանն արժանացրեց օրենսդիր մարմնի՝ ԱԺ 7-րդ նստաշրջանի գործունեության արդյունավետությունը նախորդ նստաշրջանների հետ համեմատած: Թվային վիճակագրությունը հօգուտ գարնանային 7-րդ նստաշրջանի է, որի կեսից Խոսրով Հարությունյանը «Բարեփոխումներ» խմբի եւ դատաիրավական հանձնաժողովի անդամից ընտրվեց ԱԺ խոսնակ փոխարինելով հրաժարական տված Բաբկեն Արարքցյանին: Այստեղ, 7-րդ նստաշրջանում ընդունվել է 48 օրենք, այն դեպքում, երբ 6-րդ նստաշրջանում ընդամենը 26-ն է: Այդ 48-ի մեջ առյուծի բաժինը՝ 34-ը կառավարության օրենսդրական նախաձեռնություններն են, միայն 14 օրենք է ընդունվել պատգամավորների առաջարկությամբ: ԱԺ-ն դեպի 8-րդ նստաշրջան է տանում 25 օրենքի նախագիծ, որոնք արդեն վավերացվել են առաջին ընթերցմամբ: Այսինքն սեպտեմբերյան նստաշրջանի օրակարգը թեթեւ չի լինի:

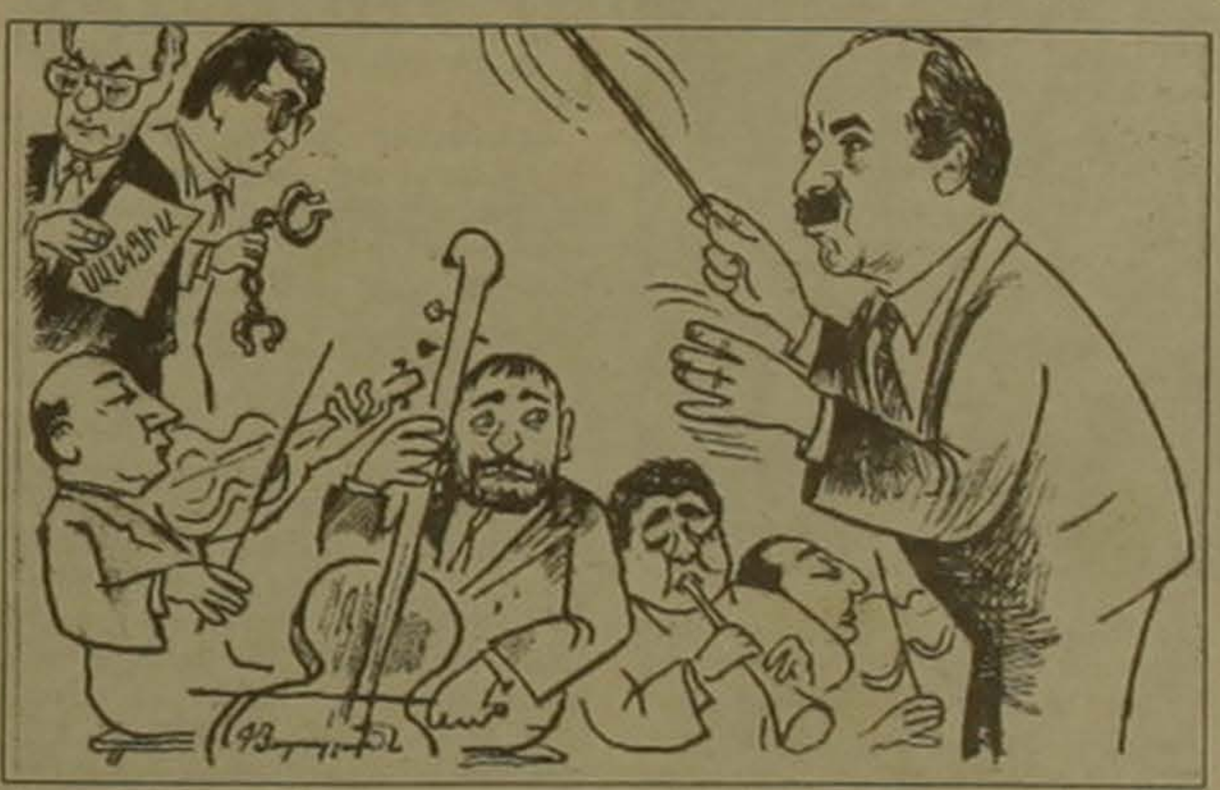

Բովանդակային գնահատելով խորհրդարանի ընդունած որոշումները, Խոսրով Հարությունյանն ամենից առաջ առանձնացրեց դատաիրավական բարեփոխումների օրենսդրական փաթեթը, ապա տնտեսական նոր քաղաքականությունն ամրագրող օրենքները եւ օրենքներում կատարված լրացումները. «Արդարացի պետության գաղափարախոսությունը, որ նախընտրական շրջանում ընդգծում էր Ռոբերտ Քոչարյանը, կարմիր թելի պես անցնում է մեր տնտեսական օրենսդրության մեջ: Պետությունը պատասխանատվություն է կրում եւ մեծ ու փոքր բիզնեսի համար ստեղծելով նրանց գործունեության անհրաժեշտ պայմաններ, եւ սոցիալապես անապահով խավերին նրանց աշխատանքի արդյունքների բաշխման համար», ասաց Խ. Հարությունյանը: ԱԺ-ն օրենսդրորեն բարեկարգել է ոչ միայն տնտեսական եւ դատաիրավական ոլորտը, այլեւ իր գործունեության դաշտը՝ ԱԺ կանոնակարգը, խմբակցությունների աշխատանքի պայմանները: Իբրեւ ձախողում Խ. Հարությունյանը նշեց ընտրական օրենսգրքի քննարկումների արդյունքը՝ չմոռանալով միաժամանակ ասել, թե այդ քննարկումներն այնքան էլ ապարդյուն չէին: ԱԺ խոսնակը հայտնեց, թե «Երկրապահը գրում է իր ընտրական օրենսգիրքը, որն էլ սեպտեմբերին կքննարկվի»: «Կոնյակի գործը» եւս չմոռացվեց՝ գնահատվելով որպես խորհրդարանական աշխատանքի կարեւորագույն մի բնութագիծ՝ սոցիալ-քաղաքական լուրջ հնչեղություն ստացած:

Տես ▸ էջ 2

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի պատվիրակությունը մեկնեց Իրան

Երեկ Հայաստան-Իրան տնտեսական համագործակցության համատեղ հանձնաժողովի երկրորդ նիստին մասնակցելու նպատակով Երեւանից Թեհրան մեկնեց ՀՀ կառավարության պաշտոնական պատվիրակությունը, կառավարության աշխատակազմի ղեկավար, օպերատիվ հարցերի նախարար Շահեն Կարամանուկյանի ղեկավարությամբ: Պատվիրակության կազմում են նաեւ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը, փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյանը, տրանսպորտի նախարար Երվանդ Զախարյանը, Սյունիքի մարզպետ Ռոման Նավասարդյանը, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի, արտաքին գործերի, արդարադատության, արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարարները, Երեւանի փոխքաղաքապետը, պաշտոնատար այլ անձինք: Հուլիսի 18-ին նախատեսված է կառավարության աշխատակազմի ղեկավար, օպերատիվ հարցերի նախարար Շահեն Կարամանուկյանի հանդիպումը Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Մոհամադ Խաթամիի հետ: Այցի շրջանակներում կայանալու են բանակցություններ եւ հանդիպումներ Իրանի էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների, փոստի եւ էներգետիկայի նախարարների հետ: Պատվիրակությունը Երեւան է վերադառնալու հուլիսի 20-ին:

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀՇ-ն ներքին կարգով պաշտպանել է Քոչարյանի թեկնածությունը

Ըստ Սիրադեղյանի՝ քաղաքական ցնցումները կստիպեն Քոչարյանին հրաժարական տալ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայոց համազգային շարժումը (ՀՀՇ) այս գարնանն անցկացված նախագահական ընտրությունների ժամանակ ներքին կարգով պաշտպանում էր երկրի ներկայիս նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը: Բայց իշխանությունները, չգիտես ինչու, մոռանում են այդ մասին եւ թշնամաբար են վերաբերվում ՀՀՇ-ին, հայտարարեց այսօր ՀՀՇ խորհրդի նիստում կուսակցության ղեկավար, ՀՀ խորհրդարանի պատգամավոր Վանո Սիրադեղյանը:

Նրա խոսքերով, ՀՀՇ-ն գտնում էր եւ գտնում է, որ Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը այս շրջանում լավագույնն էր Հայաստանի համար: «Ցավոք, իշխանությունն իրեն ճիշտ չի պահում», ասաց Սիրադեղյանը՝ ընդսմին նշելով, որ մարդկանց հանում են զբաղեցրած պաշտոններից բացառապես ՀՀՇ անդամ լինելու պատճառով: Վանո Սիրադեղյանը հայտարարեց նաեւ, որ իշխանություններին այնուամենայնիվ, չհաջողվեց վարկաբեկել ՀՀՇ-ին, նշելով, որ վերջին երեք ամիսներին մարդկանց հույսը կուսակցության շարքեր զգալիորեն գերազանցել է 1996-1998 թթ. նույն ժամանակամիջոցի ցուցանիշները:

«Ներկայիս իշխանությունները մի հիմնախնդիր ունեն՝ Ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծման պատասխան տալ», ընդգծեց ՀՀՇ ղեկավարը, նշելով, որ իշխանությունները ի վիճակի չեն լուծելու երկրի առջեւ ծառացած մյուս հիմնահարցերը: Միջազգային հանրությունը կստիպի հանրապետության ներկայիս ղեկավարությանը ստորագրել համաձայնագիրը, հայտարարեց Սիրադեղյանը, չբացառելով, որ այդ փաստաթուղթը կարող է Հայաստանի համար Ղարաբաղյան խնդրի լուծման բոլորովին էլ շահավետ տարբերակ չլինել: Սիրադեղյանը լավագույն տարբերակ անվանեց նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պաշտպանած փուլային կարգավորման տարբերակը, որը ՀՀՇ ղեկավարի կարծիքով, «Ղարաբաղի անվտանգության երաշխիքն է եւ Հայաստանի փրկությունը»:

Սիրադեղյանի կարծիքով, Ռոբերտ Քոչարյանը «չի ստորագրի այդպիսի համաձայնագիր, բայց նա չի ուզենա նաեւ պատերազմ սկսել, եթե միայն այն արդեն սկսված չլինի»: Դա, գտնում է ՀՀՇ ղեկավարը, կհանգեցնի Հայաստանի միջազգային մեկուսացման: Սիրադեղյանի տրամաբանությամբ, 1998 թ. աշնանը եւ 1999-ի գարնանը Հայաստանում պետք է սոցիալական եւ քաղաքական ցնցումներ սպասել, որոնք, ինչպես ինքն է գտնում, կստիպեն Ռոբերտ Քոչարյանին հրաժարական տալ:

(Այս առթիվ կարդալ նաեւ 4-րդ էջում Լիլիթ Պողոսյանի հոդվածը):

Զենքեր ոչ թե Հայաստանին, այլ ռուսական զորքերին

«Ազգ» օրաթերթի հուլիսի 16-ի համարում տպագրված «Ժամանակակից զենքեր Հայաստանին» իմ հոդվածում տեղ է գտել սկզբունքային մի սխալ, որի բովանդակությունը արտահայտված է հենց վերնագրում: ՌԴ պաշտպանության նախարար Իգոր Սերգեեւը խոսելով այն մասին, որ «կմատակարարի ոչ թե նոր, այլ ժամանակակից տեսակի զենքեր», նկատի է ունեցել ՀՀ-ում տեղակայված ՌԴ սահմանային զորքերին: Խոսք չի եղել բուն Հայաստանի մասին: Ցավոք, ստիպված լինելով նյութը հաղորդել հեռախոսով՝ իմ «Հայաստան» (զորախումբը) բառը ընկալվել է՝ Հայաստանին:

Հայցում եմ աուդիտորիայի մասնակիցների եւ «Ազգի» ընթերցողի ներողամտությունը:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

«Հայկական ավիաուղիները» կունենա նոր տնօրեն

«Հայկական ավիուղիներում» մառախլապատ եղանակը շարունակվում է: Շարունակվում է նաեւ կադրային փոփոխությունների երկարատեւ գործընթացը: Երեկ արժանահավատ աղբյուրներից տեղեկացանք, որ ազգային ավիաընկերության տնօրենի պաշտոնակատար Տիգրան Աչոյանն օրերս ազատվելու է պաշտոնից: Նրան փոխարինելու է, արդեն տնօրենի պաշտոնով, Արտաշես Սուրենի Սարգսյանը, որ ավիացիայում առավել ծանոթ է որպես Արտաշես Սուրենիչ: Վերջինս միաժամանակ եղել է «Հայկական ավիաուղիների» վերգետնյա սպասարկման «Ավիատրանս» գործակալության փոխտնօրեն: Մեզ հայտնի դարձավ նաեւ, որ «Հայկական ավիաուղիներում» սպասվում է, որ այսօր կամ վաղը ՀՀ տրանսպորտի նախարար Երվանդ Զախարյանն աշխատակիցներին կներկայացնի նշանակված նոր տնօրենին:

ՍՏՈՒԳԱՅՑ

Գյումրիում եւ Վանաձորում ազգաբնակչությունը իր բողոքն է ներկայացնում նախագահին

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, հուլիսի 15-ին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն այցելեց Շիրակի եւ Լոռու մարզեր ծանոթանալու շինարարական աշխատանքներին, ինչպես նաեւ բնակիչների կենցաղային պայմաններին: Նախագահին ուղեկցում էին խորհրդական Վահան Հովհաննիսյանը, տարածքային կառավարման նախարար Դավիթ Զադոյանը, քաղաքաշինության նախարարը, գանձապետը, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, ՀՀ հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանը, մարզպետներ, քաղաքապետներ եւ լրագրողներ:

Հիշատակենք, որ այս տարվա բյուջեով աղետի գոտում նախատեսված է իրականացնել 2500 մլն դրամի կապիտալ ներդրումներ: Միայն առաջին կիսամյակում իրացվել է 666,1 մլն:

Նախագահի շախմբի առաջին հանգրվանը Գյումրին էր: Ծանոթանալով Երեւանյան խճուղու թիվ 48 բնակելի շենքերի շինարարական աշխատանքների ընթացքին, տեղեկացանք, որ դրանք շահագործման կհանձնվեն հոկտեմբերի 1-ին: Այս տարի, շինարարների հավաստմամբ, շահագործման է հանձնվելու նաեւ 3 դպրոց, որոնց կառուցումը ֆինանսավորվում է արտասահմանցի բարերարների միջոցներով: Տեղում լսելով շինարարների դժգոհությունները, ծանոթանալով արհեստական խնդիրներին, նախագահը խոստացավ ավելացնել ֆինանսական միջոցները եւ հանձնարարեց մարզպետին դրսեւորել առավելագույն հետեւողականություն: Ներկայումս Գյումրիում մոտ 17 հազար ընտանիք է բնակվում ժամանակավոր կացարաններում: Ի դեպ, առավել ճնշող էին բնակիչների դժգոհությունները: Նախագահից խնդրում էին առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել աղետի գոտուն: Գյումրեցիները նախագահին մշտապես ուղեկցում էին «հեռացրեք մարզպետին» վանկարկումներով: Արտաշես Գոմցյանը յուրաքանչյուր շինարարական օբյեկտի մոտ մանրամասն ծանոթացնում էր, թե քանի բանվոր է աշխատում, որքան աշխատավարձ է տրվում, սակայն լրագրողներիս առավել մոտ կանգնած բնակիչները պնդում էին, թե ոչինչ չի համապատասխանում իրականությանը՝ ամիսներով աշխատավարձ չի տրվում, քաղաքում լուծված չէ ջրի խնդիրը:

Տես ▸ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Գյումրիի ամբողջ ճանապարհին անցանք ժողովրդի, մեղմ ասած, դժգոհությունների ուղեկցությամբ: Իրավ, ճնշող էր իրավիճակը. մարդիկ հույսը կորցրել էին ապագայի նկատմամբ եւ պահանջում էին. «Հանել Գոմցյանին»:

Մեր հարցին, թե հնարավո՞ր է այս օրը ճակատագրական լինի մարզպետի համար, նախագահի խորհրդական Վահան Հովհաննիսյանը չբացառեց՝ ասելով. «Ամեն ինչ հնարավոր է»:

Նալբանդում Շիրակի եւ Լոռու ճամփաբաժանին դիմավորելու էր եկել Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանը: Չնայած Արարատ Գոմցյանի վատ տրամադրությանը, բայցեւայնպես նկատեց, որ Հենրիկ Քոչինյանը սեւ կոստյումով է եւ հարցրեց. «Ինչո՞ւ ես սեւ կոստյումով»: Իր հերթին Քոչինյանն ասաց՝ «սուգ ա»: Ի տարբերություն Շիրակի մարզի, Լոռում մեզ դիմավորեցին աղ ու հացով, երաժշտության ուղեկցությամբ: Նալբանդում նույնպես դժգոհ էին վատ ապրելակերպից. «Տնակներն ու թիթեղե տնակներում են ապրում: Այդ օրը գցվում էր քաղաքի հրապարակի հիմքը: Սպիտակցիներն, ավանդույթի համաձայն, ոչխար էին մատաղ անում: Բաժանվեցին հայկական մետաղադրամներ հիմքում նետելու՝ ի նշան շենքի ամրության: Ռոբերտ Քոչարյանը կատակով նկատեց, «Սպիտակում եթե շինարարական աշխատանքները մեծ արագությամբ ընթանան, ապա քաղաքում ոչխար չի մնա»: «Պրն Քոչարյան, հայկական դրամները հիմքում ի պահ տանակին ֆինանսավորումն ապահովվի: Ինչպես տեղեկացանք, ՀՅԴ-ի կողմից հիվանդանոցի շինարարական աշխատանքների համար հավանաբար 60 հազար դոլար կհատկացվի:

Ի տարբերություն Գյումրիի, Սպիտակում եւ Վանաձորում բնակիչների դժգոհությունները առավել զուսպ էին, ըմբռնողության ավելի բարձրացավ մարզպետարանում: Երբ պրն Քոչարյանը փորձում էր հանգստացնել ժողովրդին, մի կին ուղղակի հարձակվեց մարզպետի վրա՝ մեղադրելով, որ «ցեն-չկա մշակված տարածքային քաղաքականության ծրագիր, սահմանամերձ գյուղերին առանձնահատուկ ուշադրություն է պետք դարձնել, եւ 1-2 ամսվա ընթացքում այդ հարցերն առանձնակի լուծում են պահանջում: «Մեծ բեռ եմ վերցրել, բայց այնպիսի խոսում չի եղել, որ 100 օրվա ընթացքում կոնկրետ քայլեր ձեռնարկած չլինեմ: Եվ այսօր կապիտալ շինարարության վերաբերյալ տեղավորվում եմ այն խոստումների շրջանակներում, որոնք տվել եմ»: Նախագահի համոզմամբ, աղետի գո-

ՍՏՈՒԳՎԱԾ

Գյումրիում եւ Վանաձորում ազգաբնակչությունը...

Փակ խորհրդակցությունից հետո Ռոբերտ Քոչարյանը լրագրողներիս հակիրճ ներկայացրեց իր տպավորությունները: Ըստ նախագահի, կառավարության առջեւ դրված պարտավորությունները կատարվում են, եւ արդյունքներն առավել զգալի լինելու համար պետք է ֆինանսավորումն ավելացնել: 10-ամյակի առթիվ շինարարական աշխատանքներին զուգահեռ քաղաքում տարվելու են նաեւ բարեկարգման աշխատանքներ, որի համար բյուջեից լրացուցիչ կհատկացվի 200-300 մլն դրամ. «Մենք ամեն տարի կրկնապատկելու ենք ծավալները: Գյումրեցիներին ես կխնդրեի մի քիչ համբերություն, ճիշտ է, 10 տարի համբերել են, բայց 2-3 տարում Գյումրիում այլեւս խնդիրներ չեն լինելու: Խնդիրը բավականին խիստ ենք դնելու: Բնակարան ստանալուց հետո տնակները պետք է քանդել: Ճիշտ է, բավականին դժվար է, բայց պետք է կարգավորենք», ասաց նախագահը: Ըստ նախագահի, մարզպետարանների եւ համայնքների առջեւ նաեւ խնդիր է դրվել յուրաքանչյուր դիմումի ընթացք տալ. «Եթե ես մի բողոք ստանամ, որ ինչ-որ տեղ խանգարել են, խնդիրներ են ստեղծում, ինձ արդեն ամեն ինչ պարզ է»: Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ հարկային դաշտը թեթեւացել է, եւ գործելու է մանր եւ միջին բիզնեսի զարգացման վարկային ծրագիրը: Ներկայումս Գյումրիում գրանցված են 1000-ից ավելի մանր եւ միջին ձեռնարկություններ եւ մի քանիսն արդեն վարկավորվել են:

Այսքանով ավարտելով գյումրյան շրջագայությունը, ուղեւորվեցինք Սպի-

էլ են փլուզվում, ժամանակին թոշակ չի տրվում, մի լավ բան չի արվել: Ջուր չկա: Նալբանդը մեզ համար գերեզմանոց ենք դարձրել», եւ պահանջում էին նախագահից խոստում՝ խնդիրները լուծելու:

Սպիտակում շինարարական աշխատանքները նորմալ էին ընթանում: Հատկացված է 320 մլն դրամ, եւս 110 մլն դրամ՝ մշակույթի պալատի կառուցման համար: 75 մլն հատկացվելու է նաեւ հիմնադրամի կողմից: Սակայն սպիտակցիները հույսերը միայն չեն դրել տեղական միջոցների վրա, դիմել են միջազգային դոնորներին՝ քաղաքի հրապարակի կառուցումը ֆինանսավորելու համար: Այստեղ բնակչության 75 տոկոսը դե-լով՝ մտավախություն չունե՞ք, որ մամուլում արձագանքներն այլ կլինեն. կգրվի, որ ժողովրդի ձեռքում փող չկա, իսկ նախագահը փողերը թաղում է», մեր հարցին Քոչարյանն իրեն բնորոշ հումորով նկատեց, որ մամուլից ամեն ինչ սպասելի է:

Վանաձորի Տարոն 2 եւ 4 թաղամասերում բնակարանամուտ է՝ շահագործման հանձնվեց 4 շենք: Քաղաքապետի խոսքերով, «Հայաստան» հիմնադրամի սոցիալական ներդրումների, բյուջեի եւ այլ աղբյուրների աջակցությամբ, 2 մլրդ 400 մլն շինարարական տարբեր ներդրումներ կան: Հունվարի 1-ին շահագործման է հանձնվելու «Բագում» հիվանդանոցի շենքը՝ 150 հիվանդների համար, եթե ժամա-քերը, տները թալանել են: Ինչքան խուլիգան, խմող կա քաղաքում լցված են», միաժամանակ մարզպետին մեղադրելով նաեւ իր դժբախտության մեջ: Իսկ Հենրիկ Քոչինյանն իր հերթին զարմացած, շփոթված արդարանում էր, թե առաջին անգամ է այդ կնոջը տեսնում:

Վանաձորում խորհրդակցությունից հետո նախագահը, ամփոփելով այցի տպավորությունները, պատասխանեց լրագրողների հարցերին: Նա համոզմունք հայտնեց, որ 6 ամսվա ընթացքում բյուջեի պարտավորությունները կատարվում են, կան փոքր-ինչ խնդիրներ, սակայն այս օրերին կփարվեն՝ համոզմունք հայտնելով, որ մինչեւ տարեվերջ գումարները կկրկնապատկվեն: Փաստացի, Լոռու մարզում միայն բյուջեի հաշվին 70 մլն դրամի կապիտալ շինարարություն է իրականացվել, որից 20 մլն-ը՝ Սպիտակում: Իսկ ընդհանուր առմամբ 6 ամսում 450 մլն դրամի շինարարություն եւ մինչեւ տարեվերջ կհասնի 950 մլն-ի: Առաջին անգամ ֆինանսավորվելու են նաեւ գյուղերի անհատական շինարարությունները, որի համար Լոռու մարզում նախատեսված է 150 մլն, իսկ Գյումրիում՝ մոտ 200 մլն դրամ: Նախագահը կրկին համոզմունք հայտնեց, որ 2-3 տարի հետո մեր երկիրն անճանաչելի է լինելու, հավելելով, որ ի տարբերություն իր առաջին այցի, այսօր արդեն փոխվել են մարդկանց տրամադրությունները, հավատելով, որ բոլոր խնդիրները լուծում կստանան:

Ի պատասխան մեր հարցի Ռոբերտ Քոչարյանը նկատեց, որ Հայաստանում տու համար մշակվում է նոր տնտեսական քաղաքականություն, ըստ որի 1 դրամի վրա, լավ աշխատելու դեպքում, հնարավոր է 2-3 դրամ ավելացնել: Այսինքն, եթե 1 բնակարանի կառուցումը պետության վրա նստում է 15-20 հազար դոլար, իսկ շուկայում բնակարանը վաճառվում է 3-4 հազար դոլարով, ապա վերանորոգման դեպքում պետության վրա կրկնակի էժան կնստի: Պրն Քոչարյանը տեղեկացրեց նաեւ, որ աղետի գոտում մյուս շինարարական աշխատանքների գումարներն արդեն կան եւ ճիշտ օգտագործման դեպքում ծավալները կկրկնապատկվեն: Բացի բյուջեից, կան այլ ֆինանսական աղբյուրներ՝ 15 մլն դոլար սփյուռքից, 8,5 մլն դոլար «Վնեշէկոնոմբանկից»:

Այն հարցին, թե Գյումրիի բնակիչների դժգոհությունները հնարավո՞ր է, այնուամենայնիվ, բացասաբար անդրադառնան մարզպետի վրա, նախագահը նկատեց, որ Շիրակի մարզպետարանի գործունեությունը պետք է թվերով գնահատել. «Վերջին մի քանի տարում Գյումրիում ընդհանրապես մոտեցում չի եղել: Կան խնդիրներ, որոնք եթե լուծվեն, ապա (իրավիճակը) նորմալ է»:

Շուրջ 14 ժամ տեւած շրջագայությունից հետո աղետի գոտի այցը եզրափակվեց ճաշկերույթով: Վերջում մեզ ճանապարհեցին երաժշտության ուղեկցությամբ: Նախագահն ափսոսանք հայտնեց երաժշտությանն ուշ միացնելու համար, քանի որ պարզվեց, որ նա լրագրողների հետ պարելու մեծ ցանկություն ուներ:

«Դատական եւ իրավապահ մարմինները կատարելագործման կարիք ունեն»

Սկիզբը էջ 1

Քաղաքական ճգնաժամ չկա, կան ճգնաժամ ցանկացող ուժեր

Թե Ազգային ժողովում, թե ԱԺ-ից դուրս քաղաքական շատ կուսակցություններ եւ անհատներ վերջին ժամանակներս հետեւողականորեն պնդում են, որ Հայաստանում քաղաքական ճգնաժամ է հասունանում, որն իր կիզակետին կհասնի սեպտեմբերին: ԱԺ նախագահը լավատես էր. «Ես չեմ տեսնում այնպիսի մի իրավիճակ, որի տրամաբանական զարգացումն ուղղակի կհանգեցնի ճգնաժամի: Եթե կան քաղաքական ուժեր, որոնք ուզում են դա լինի, ուզում են շիկացնել իրավիճակը, ապա դա ուրիշ հարց է: Համենայն դեպս, իրադարձությունների հնարավոր բնական զարգացումը դրան չի կարող հանգեցնել»: Միաժամանակ Խ. Հարությունյանը տվեց ճգնաժամ հասկացության իր բնորոշումը. այսօր կա լարվածություն կուսակցական ուժերի, օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների միջեւ, բայց «ճգնաժամը այն իրավիճակն է, երբ քաղաքական որոշումների կայացումը բացառվում է, դրանց իրականացման որեւէ մի հնարավորություն չկա»: Ճշգրտող այն հարցին, թե որոնք են այդ քաղաքական ուժերը, որոնք ուզում են ճգնաժամ տեսնել եւ ավելին նպաստում են դրան, Խոսրով Հարությունյանը խուսափողական պատասխան տվեց՝ [illegible] հիշատակելով «Ար» հեռուստածրագրով ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչ եւ օրերս մարզպետ դարձած Հրայր Կարապետյանի պնդումները. «Ճգնաժամը Հայաստանում վաղուց է հասունացել»: ՀՀՇ, «Հայրենիք» եւ ԱԺՄ կուսակցությունների համանման եւ ավելի կարծր պնդումները չնկատելու տվեցին:

Մեր այն հարցին, թե նախագահին առընթեր քաղաքական խորհրդի ստեղծումը չի՞ նշանակում արդյոք, որ Ռոբերտ Քոչարյանը ԱԺ-ն այլեւս չի համարում վստահելի հենարան, ԱԺ ղեկավարը պատասխանեց. «Կա շփոթ քաղաքական մարմնի տեղի եւ դերի մասին: Նախագահին առընթեր որեւէ մի կառույց, առավել եւս, եթե այն ձեւավորվում է խորհրդակցական սկզբունքով, չի կարող փոխարինել ներկայացուցչական մարմիններին»: Նա ձեւակերպեց իր պատկերացումը ՔԽ առաքելության մասին՝ ներքին եւ արտաքին քաղաքականության հնչեղություն ունեցող կարեւորագույն հարցերի վերաբերյալ մշակել մոտեցումներ, որ ՀՀ նախագահը կարող է օգտագործել եւ որոշումներ կայացնել:

«Ազգի» երկրորդ հարցը վերաբերում էր ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի միջնորդության մերժմանը, որի արդյունքում ամբաստանված պատգամավոր Նվեր Չախոյանը պահպանեց իր պատգամավորական անձեռնմխելիությունը, իսկ Ռոբերտ Քոչարյանն ավելի ուշ մտավորականության ներկայացուցիչներին ստիպված էր ասել, թե ինքը եւ օրինապահ մարմինները հարկադրված են սպասել եւս մեկ տարի անձեռնմխելիությամբ օժտված պատգամավորներին օրենքի համաձայն պատասխանատվության կանչելու համար: Խոսրով Հարությունյանն այս երեւույթներին տվեց բազմանշանակ մեկնաբանություն, որ դարձավ մեր հոդվածի վերնագիրը: Հայաստանյան իրավապահ մարմինների անկատարությունը շեշտելով նա պնդեց. «Ազգային ժողովը չի կարող դառնալ դատարան, դատավճիռ կայացնել՝ հանցագո՞րծ էր նա, թե՞ ոչ: ԱԺ խնդիրը պետք է լիներ պարզել՝ արդյոք այս հարցադրման մեջ չկա՞ն քաղաքական մոտիվներ: Մենք պետք է ընդամենը ճշտեինք՝ քաղաքակա՞ն նկատառումներից է կատարվում սա, թե՞ ոչ: Եթե քաղաքական նկատառումներից չի կատարվում, մնացածն իրավապահ մարմինների գործն է: Կոնկրետ, եթե դուք հիշում եք, նույն Նվեր Չախոյանը փորձում էր հիմնավորել, թե այստեղ կա քաղաքական մոտիվացիա: Չի բացառված, որ մեր գործընկերներից որոշ մարդիկ ընդունեցին դա: Մեր խնդիրը չպետք է լիներ պարզել իրավական հիմքերն արդարացի՞ են, թե՞ ոչ, որովհետեւ պետք է ենթադրել, որ դատախազը չի կարող անօրինական գործունեություն ծավալել... Ցավոք սրտի, այս ինստիտուտները մեզանում կատարելագործման կարիք ունեն»:

Դատախազության խնդիրն այս հարցով չսպառվեց՝ արձագանքելով լրագրողների հարցերին, թե ինչո՞ւ «Իրավունք» շաբաթաթերթի խմբագիր Հայկ Բաբուխանյանին պատասխանատվության չանչելուց առաջ ԱԺ խոսնակը չէր խորհրդակցել իրավաբանների հետ, Խոսրով Հարությունյանն ասաց, իսկ իրավաբանական բաժնի պետ Վլադիմիր Նազարյանը հաստատեց, թե դատախազությունն իրավասու էր պատասխանատվության կանչել Հայկ Բաբուխանյանին պետական մի ողջ կառույց 95 տոկոսով հանցագործ համարելու համար: Բայց, քանզի ԱԺ նախագահի նպատակը պատժել եւ դատապարտել չէր, նա համաձայնել է գլխավոր դատախազի բացատրությանը, թե կառույցներ վարկաբեկելու համար գործ հարուցելու հիմք չկա:

Պարույր Հայրիկյանի վերջերս կայացած ասուլիսում հրապարակված սոցիոլոգիական հարցախույզի տվյալները, ըստ որի ՀՀ բնակչության 83 տոկոսը դժգոհ է խորհրդարանից, Խ. Հարությունյանը ճիշտ համարեց, դեռ ավելին՝ մեր բնակչության 100 տոկոսը չի պատկերացնում ԱԺ տեղն ու դերը, դրա վկայությունն այն նամակներն են, որ ուղղվում են խորհրդարանին՝ հատկացնել բնակարան, գումարներ... Չեն հասկանում, դժգոհ են կամ ինչպես որոշ խանդով ընդհանրացրեց ԱԺ ղեկավարը. «Նշանակվածից (իմա՝ կառավարությունից) չեն պահանջում, ընտրվածից (խորհրդարանից) են պահանջում»:

Հերքում: *Մեր երեկվա համարում «Ագրոգիտությունը բնական մահվան ճանապարհին» վերնագրով հրապարակման հեղինակ Վյաչեսլավ Հարությունյանը գրել էր, որ գյուղատնտեսության փոխնախարար Իշխան Մարտիրոսյանին առաջարկել է կազմակերպել կառուցվածքային փոփոխություններ կատարելուց առաջ ոլորտի գիտաշխատողների կոնֆերանս, ինչը ընդունվել է գյուղփոխնախարարի կողմից եւ վերջինս խոստացել է այն ներկայացնել գյուղատնտեսության նախարար Վլ. Մովսիսյանին, որը, սակայն մերժել է այդ առաջարկը: Այս կապակցությամբ երեկ խմբագրություն զանգահարեց գյուղփոխնախարար պրն Իշխան Մարտիրոսյանը եւ տեղեկացրեց, որ նման որեւէ պայմանավորվածություն կամ խոսակցություն չի եղել իր եւ պրն Վյաչեսլավ Հարությունյանի միջեւ:*

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ԳՈՐԾԱՐԱՐ

«Իվ Մարթեն» ներքնազգեստի արտադրության ֆիրման Հայաստանում

Հակոբ Ամիրյան՝ կանադահայ գործարար, «Իվ Մարթեն» տղամարդու ներքնազգեստների ֆիրմայի տնօրեն։ Ծնվել է Եգիպտոսում, ուսանել Նուբար-Գալուսյան վարժարանում։ 14 տարեկանից սկսած դպրոցի արձակուրդների ժամանակ երկու ամիս աշխատել է հոր՝ Մելքոն Ամիրյանի տղամարդու վերնաշապիկի արհեստանոցում, որտեղ սովորել է կարել ու ձևել։ Իր բիզնեսի գործառության առաջին ուսուցիչը նույնպես եղել է շատ խիստ բնավորությամբ, պահանջկոտ և գործին քաջ գիտակ իր հայրը, որ և հետագայում տեղափոխվելով Կանադա, Մոնրեալում սկսում է 17 տարեկան Հակոբին ինքնուրույն գործ ստեղծել։ Այդ օրվանից էլ հիմնվում է փոքրիկ արհեստանոց՝ երկու աշխատողներով, միաժամանակ հինգ տարի աշխատելով ուրիշ վարպետների մոտ։ Սկզբնական բիզնեսը սկսել է ֆրանսիական արտադրության հայտնի ֆիրմաների ներքնազգեստների ճիշտ նմանակումով, զարգացնելով արտադրությունն ու վաճառքը։ Այնուհետև ստեղծել իր ֆիրման, անվանելով «Իվ Մարթեն», որը գործում է արդեն շուրջ 27 տարի։ Այսօր ֆիրմայի աշխատողների թիվը հասել է 350-ի, արտադրանքը տարածվում է Մոնրեալի 3000-4000 խանութներում, ուր տարեկան վաճառվում է 9 մլն արտադրանք 15-20 տեսականիով, իսկ ամսական իրացված վաճառքից ֆիրման շահում է 700-800 հազար կանադական դոլար։

Ամուսնացած է, ունի երկու զավակ՝ մեկ աղջիկ և մեկ տղա, որոնց հետ այս անգամ այցելել է Հայաստան։ Տիկինը՝ Անահիտը, ծագումով լիբանանահայ է, եղել է ուսուցիչ։ Զավակների աչքերով ոչ մի տարբերություն չկա Երևանի ու Մոնրեալի միջև, և Ամիրյանների ընտանիքը որոշել է հայկական օջախ ունենալ Երևանում, որով կիրականանա Հակոբ Ամիրյանի վաղեմի երազանքներից մեկը։ Զավակները հաճախում են ՀԲԸՄ-ի «Արմեն-Քվեբեկ» հայկական վարժարան, Հ. Ամիրյանն արդեն 16 տարի շարունակ նվիրատվություն է անում դպրոցին։ Տանը խոսում են հայերեն։ Հակոբ Ամիրյանի մյուս երազանքն է, որ զավակները շարունակեն հետագայում իր հիմնած ֆիրմայի գործը։

Հակոբ Ամիրյանը նշեց, որ պատրաստ է արտասահմանում յուրաքանչյուր անձի, որին հետաքրքրում է Հայաստանի տնտեսությունը և փոխշահավետ գործարքը, մանրամասն բացատրություններ տալ ու օգնել Հայաստանը ոտքի կանգնեցնելու, ծաղկած ու զարգացած երկրների շարքում տեսնելու համար։

Իսկ ավելի ճիշտ է մի քանի անգամ այցելել Հայաստան և լավ ուսումնասիրել, թե որ բնագավառում հնարավոր կլինի ազգօգուտ գործ սկսել, պետք չէ առաջին դժվարություններից հուսալքվել։

Մի առիթով Կանադայում Հայաստանի նախկին դեսպան Գառնիկ Նանագուլյանի առաջարկով պրն Ամիրյանն այցելել է Հայաստան, շրջել տրիկոտաժի արտադրությամբ զբաղվող գրեթե բոլոր ֆաբրիկաներում և համատեղ ձեռնարկություն ստեղծելու նպատակով վերջնական որոշումը կանգ է առել Նուբարաշենի բաց բաժնետիրական տրիկոտաժի ձեռնարկության վրա։ Լրացուցիչ ուսումնասիրելուց հետո ստեղծել է «Իվ Մարթեն-Արմենիա» համատեղ ՍՊԸ, որի պայմանագիրը ստորագրվել է երկու ամիս առաջ Հակոբ Ամիրյանի և ձեռնարկության տնօրենուհի Էբերի Ղադյանի միջև։ Սկզբնական շրջանում բերված էր երկու-երեք նմուշ փորձնական, մեկ շաբաթ անց գոհունակության արժանացան նմուշների կրկնօրինակները, և անմիջապես տեսականին հասցվեց ութի։ Հիմնականում արտադրվում են «Իվ Մարթեն-Արմենիա» ֆիրմային պիտակով տղամարդու ներքնազգեստներ, ամառային կարճ տաբատներ, գիշերային հագուստներ։ Առաջիկայում արտադրության մեջ կդրվեն տղամարդու անթև և կիսաթև ներքնաշապիկներ, մանկական գիշերազգեստներ։ «Իվ Մարթեն-Արմենիա» համատեղ ձեռնարկությունում այժմ աշխատում են 60 կին, որոնք թելը ներկում, ձևում և կարում են արտադրանքը։ Նախկին 5000 դրամի փոխարեն նրանք այժմ ստանում են 25.000 դրամ միջին աշխատավարձ։ Մինչև տարեվերջ ձեռնարկությունն աշխատատեղերի թիվը կհասցնի 300-ի. 240 կանայք կապահովվեն մշտական աշխատանքով, որը պրն Ամիրյանին հուզող հարցերից մեկն է։ Հետագայում նա մտադրություն ունի անգամ փակել Մոնրեալի ձեռնարկությունը և ողջ արտադրությունն ու ուժերը կենտրոնացնել Հայաստանում։ Պրն Ամիրյանը հույս հայտնեց, որ պատրաստի արտադրանքը, որն իրականացվում է առայժմ միայն Կանադայում, այնուհետև իրացվելու է Հայաստանում, Ռուսաստանում, Ֆրանսիայում և այլ երկրներում՝ տեղափոխվելով շուկայի պահանջարկը։ Լուրջ մտադրություն կա բամբակյա տրիկոտաժի գործվածքի արտադրությունը Երևանում կազմակերպելու համար։ Այժմ գործվածքի թելը գնվում է Պակիստանում և Թուրքմենիայում, որը ներկվում և այնուհետև գործվում է Հայաստանում։ Պատրաստի հումքի մյուս կեսը բերվում է Կանադայից, որպեսզի ոչ մի րոպե արտադրությունը դադար չունենա։ Հակոբ Ամիրյանը պատրաստ է համագործակցել բոլոր արտադրող և բամբակյա գործվածք հյուսող ձեռնարկությունների ու անհատ ձեռներեցների հետ, որպեսզի ողջ արտադրությունը կենտրոնացնի Հայաստանում։ Ինչ վերաբերում է պատրաստի արտադրանքին, գները չափազանց ցածր են նույնատիպ արտադրանքի համեմատ, ինչը և հնարավորություն է տալիս շատ ավելի արագ ու բազմաքանակ առևտուր կազմակերպել։ Համատեղ ձեռնարկությունում արտադրությունը կազմակերպված է կանադական աշխատանքային սիստեմով։ Պատրաստի արտադրանքը Կանադա է տեղափոխվում ինքնաթիռով՝ շաբաթական մեկ անգամ, 20-25 հազար կտոր, որը շատ ավելի թանկ է նստում արտադրողի վրա, քան ինքնարժեքը։ Սակայն դա երբեք չի մտահոգում պրն Ամիրյանին, քանի որ նրա նպատակը Հայաստանում միայն շահույթ ունենալը չէ, նա մտահոգված է նոր աշխատատեղերի ստեղծմամբ ու ցանկանում է հետագայում Հայաստանում նույնպես կազմակերպել ցածր գներով վաճառք, որը հասանելի լինի բոլոր խավերին։ Նախատեսված է կազմակերպել մի քանի տնավաճառներ, ուր կցուցադրվի «Իվ Մարթեն-Արմենիա» ֆիրմայի արտադրանքը՝ նպաստելով նրա արտահանմանը։

«Իվ Մարթեն-Արմենիա» ֆիրմայի արտադրանքին ավելի մոտիկից ծանոթանալու համար պետք է այցելել Երևանի Նուբարաշենի տրիկոտաժի ֆաբրիկա, բաց բաժնետիրական ընկերություն։

Հասցեն՝ Նուբարաշեն 15

Հեռ. 47-62-72, 42-52-92, 47-50-64

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՀԱՐՑԱԿԱՆ

Բանավոր կարգադրությունը՝ որոշման կարգավիճակում

Ներկայումս շատ է խոսվում ՀՀ կառավարության արհեստավարժ լինելու մասին։ Գուցե չափից շատ։ Խոսվում է, բնականաբար, բանավոր և նման ուրակի անվիճելի խելությունն ըստ երևույթին «բանավոր» հասկացությանը հաղորդում է նոր իմաստ։ Այսօր արդեն բանավոր խոսքը ձեռք է բերում գրավոր և կնքված հրահանգի կամ կարգադրության ուժ և դառնում առաջնորդող։ Այսպես, ՀՀ բաժնետիրական ընկերությունների ղեկավարների հասցեներով Հանրապետության ռեգիստրի կողմից ստացվել է հետևյալ ծանուցագիրը. «Համաձայն բաժնետիրական ընկերությունների մասին ՀՀ օրենքի 99 հոդվածի 3-րդ կետի պահանջների և ի կատարումն 1998 թ. մայիսի 19-ի ՀՀ վարչապետի բանավոր հանձնարարականի, առաջարկվում է կարճ ժամկետում ձեր ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերը համապատասխանեցնել նշված օրենքի դրույթներին և ներկայացնել պետական ռեգիստրին գրանցելու համար։ Հակառակ դեպքում, համաձայն «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 27-րդ հոդվածի Ե կետի, կներկայացվի համապատասխան հայցադիմում դատարանական կարգով բաժնետիրական ընկերությունը լուծարելու համար»։

Ծանուցագրի բովանդակությունը ծնում է մի շարք հարցականներ. նախ ի՞նչ է նշանակում «ՀՀ վարչապետի բանավոր հանձնարարական», երբ վավերացված չէ համապատասխան գրավոր փաստաթղթով։ Երբ կա նոր որոշում, երևի թե չպետք է դրսևորվի բանավոր խոսքի ձևով։ Բացի այդ, «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի (ընդունված է Ազգային ժողովում 1996 թ. ապրիլի 30-ին) 99 հոդվածի 3-րդ կետը, որին և կամրջված է Արմեն Դարբինյանի «բանավոր հանձնարարականը», շարադրված է հետևյալ կերպ. «Մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը ստեղծված բաժնետիրական ընկերությունների հիմնադիր փաստաթղթերը ենթակա են համաձայնեցման սույն օրենքի դրույթներին և սահմանափակ կարգով վերագրանցման՝ մինչև 1996 թ. դեկտեմբերի 31-ը։ Սույն օրենքի դրույթներին չհամապատասխանեցված և մինչև 1996 թ. դեկտեմբերի 31-ը սահմանված կարգով չգրանցված ընկերությունների հիմնադիր փաստաթղթերը համարվում են անվավեր»։

Սա արդեն անհասկանալի է թվում ժամանակագրական առումով։ Ստացվում է այնպես, որ ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը 1998 թ. մայիսի 19-ին բանավոր հանձնարարական է տվել, որ մինչև 1996 թ. դեկտեմբերի 31-ը բոլոր բաժնետիրական ընկերությունները իրենց կանոնադրությունները նորովի խմբագրեն և համաձայնեցնեն օրենքի դրույթների հետ։ Ընդհանուր առմամբ ժամանակագրական անպարզություն առկա է նաև տվյալ ծանուցագրի մեկ այլ կապակցությամբ։ Առաջարկվում է նման համապատասխանեցումն իրականացնել կարճ ժամկետում, քանզի հակառակ դեպքում ընկերությունը կլուծարվի (հոդված 27)։ Ինչպե՞ս հասկանալ «կարճ ժամկետը» և ե՞րբ է սկսվելու «հակառակ դեպքը»։

Երևի թե բանավոր կարգադրության փոխարեն արժեր ստորագրել համապատասխան որոշում իր հստակ ձևակերպումներով և պահանջներով՝ սահմանված որոշակի ժամկետներով, որպեսզի «համապատասխանեցման» գործընթացը լիներ անհամեմատ թափանցիկ և արհեստավարժ։

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ցեղասպանությունը կարո՞ղ ես թաքցնել աշխարհից

Ամերիկահայ հայտնի լրագրող Հարութ Սասունյանի ֆաքսը, որ ներկայացնում ենք թարգմանաբար, այս անգամ տեղեկացնում է, թե թուրքական «Պրիմա» հեռուստաալիքով իրականությունը ճշմարտացիորեն լուսաբանելու թեմային նվիրված քննարկման ընթացքում թուրք հայտնի լրագրող եւ վիպասան Ահմեդ Ալթանն անդրադարձել է Հայկական ցեղասպանությանը։

Հունիսի 26-ին «Սպիտակ էկրան» ծրագրով ելույթ ունենալով Ալթանն ասաց. «Մենք տարօրինակ ձեւով ենք մոտենում Հայկական ցեղասպանության հարցին։ Նախեւառաջ ինչո՞ւ ենք օգտագործում «ենթադրյալ» կամ «չհիմնավորված» բառերը (ցեղասպանություն բառից առաջ)։ Դրանք ինձ խիստ զայրացնում են։ Ցեղասպանությունը ամբողջ աշխարհի կողմից հաստատված փաստ է։ Մենք գրքեր ունենք գրված Կամուրան Գյուրունի նման մարդկանց կողմից, որը դեսպան է եղել։ Ճիշտ է, մի կողմը գտնում է, որ ընդամենը մի քանի հարյուր հազար հայեր են մահացել, իսկ մյուս կողմը պնդում է, որ 2 մլն զոհեր են եղել, հարցն, այնուամենայնիվ այն է, թե ինչ է տեղի ունեցել ի վերջո։ Ճիշտ է նաեւ, որ հայերը ապստամբել են Օսմանյան կայսրության դեմ, բայց կայսրությունն ընտրել է հայերին վերաբնակեցնելու ամենաարյունալի ճանապարհը։ Այդ տեղահանության ընթացքում, բնականաբար, կոտորածներ են տեղի ունեցել։ Դրանց ժխտումը ոչ մի նպատակի չի ծառայի։ Կարո՞ղ ես թաքցնել ամբողջ աշխարհից։ Մեր ղեկավարները կարող են թաքցնել (այդ փաստերը) մեր ժողովրդից։ Բայց, ի վերջո, ինչո՞ւ պետք է մենք վախենանք։ Փաստ է, որ նման դեպքեր տեղի ունեցել են օսմանյան շրջանում։ Գերմանացիները 6 մլն հրեաների կոտորեցին։ Ինչո՞ւ ոչ ոք գերմանացիների դեմ չի բողոքում։ Ինչո՞ւ ֆրանսիական Ազգային ժողովը որոշում չի ընդունում գերմանացիների դեմ։ [illegible] ափսոսանք ու ցավ հայտնեցին կատարվածի համար։ Վերջ։

Գոյություն ունեն երկու տեսակի երկրներ։ Երկրներ, որոնք իրենք իրենց անսխալ են համարում եւ ըստ այդմ գործում, եւ երկրներ, որոնք ընդունում են, որ սխալ են գործել։ Անսխալական երկրներ չկան աշխարհում։ Մենք երկրորդ խմբին ենք պատկանում։ Մենք չենք ընդունում մեր սխալները եւ կարծում ենք, որ անսխալական ենք»։

Երբ հեղինակավոր թուրք գրողն անկեղծորեն նման հրապարակային խորհրդածություններ է կատարում Հայկական ցեղասպանության հարցի շուրջ եւ տեղն ու տեղը չի ձերբակալվում, նշանակում է հույսեր կան, որ ի վերջո Ցեղասպանությունը կընդունվի եւ կճանաչվի նաեւ թուրք հասարակության եւ կառավարության կողմից։

Ահմեդ Ալթանի ելույթի իսկական արժեքն այն է, որ հարյուր հազարավոր թուրքեր առաջին անգամ ծանոթացան Հայկական ցեղասպանության հարցին առնչվող որոշ փաստերի։ Էլ առավել կարեւոր է, որ նրանք այդ վկայությունները լսեցին ոչ թե ինչ-որ «մոլեռանդ հայի», այլ հարգված թուրք մտավորականի բերանից։

Մենք պետք է կրկնօրինակներ անելով ամենուրեք (Ֆրանսիայի Ազգային ժողով, ԱՄՆ-ի Կոնգրես եւ այլն) տարածենք Ալթանի այս ելույթի տեսագրությունը՝ դիմագրավելու համար թուրք քաղաքագետների զրպարտություններն այս թեմայի շուրջ։

Այս առթիվ չեմ կարող չնկատել այն փաստը, որ թուրք ղեկավարները որպես հակազդեցություն Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի ընդունած որոշմանը դարձյալ զգացմունքներով առաջնորդվելով կրկնակի վնաս են հասցնում իրենք իրենց։ Կորցնում են նախ՝ որովհետեւ շարունակում են ժխտել Ցեղասպանությունը, երկրորդ, որովհետեւ հրաժարվում են զենք ձեռք բերելու Ֆրանսիայի հետ կնքված պայմանագրից՝ դրանով իսկ իբր պատժելով Ֆրանսիային։ Հարեւան երկրների համար դրանից ավելի լավ լուր չի կարող լինել։ Դա ցանկալի երազանքն իրականություն դարձած տեսնելու աննախադեպ իրավիճակ է։ Երկիրն ինքն է կամովին հրաժարվում հազարավոր արդիական տանկերից, հրթիռներից եւ ուղղաթիռներից։ Երանելի կացություն։

digitised by A.R.A.R.@

Իրատապ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ

Ալավերդին էկոլոգիական աղետի էպիկենտրոնում

Նախեւառաջ անհրաժեշտ է, որ ՀՀ կառավարությունը կամ գործին կցյալ պաշտոնյաներն ստուգեն ներքոշարադրյալը: Ալավերդի քաղաքը ներկայումս էկոլոգիական աղետի էպիկենտրոնում է: Կուզեմ նաեւ, որ ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը Սյունիքից հետո (այց, որը միայն ողջունելի է) լինի նաեւ Լոռիում եւ մասնավորապես Ալավերդիում, որ շնչի քաղաքի օդը եւ արտաշնչելու ընթացքում հանգի որոշակի եզրակացությունների: Հիշեցնենք նաեւ, որ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը համապատասխան պաշտոնի թեկնածու լինելու ժամանակահատվածում բազմիցս խոստացել է լինել ՀՀ շրջաններում, եւ լինում է:

Ավելորդ չէր լինի, որ մեր երկրի ղեկավարը նույնպես այցելեր Ալավերդի մոտիկից ծանոթանալու բնակավայրի «տնտեսական» ենթակառուցվածքին: Միեւնույն ժամանակ, պարտադիր է նաեւ, որ տեղի բնակչությունն իր քաղաքացիական խոսքն արտահայտի, քանզի հակառակ դեպքում ոչինչ չարժե յուրաքանչյուր հրապարակախոսություն: Հանդիպումը մեկ-երկու տեղական պաշտոնյայի կամ լծակատերի հետ արդարացված չէ իրականությամբ: Իրականությունը այլ է եւ տվյալ դեպքում միայն ողջունելի է, որ այդ մասին խոսքի նախաձեռնողը տեղի բնակչությունն է:

«Ազգի» խմբագրությունը ստացել է հարյուրավոր ստորագրություններով մի նամակ, որում ալավերդցիները իրենց զայրույթի ձայնն են բարձրացնում քաղաքի էկոլոգիական վիճակի եւ գլխավորապես այն պայմանավորող որոշ անձանց գործելակերպի վերաբերյալ: Ամենամոտ ժամանակներում մենք կլինենք Ալավերդիում եւ տեղում կծանոթանանք նյութին: Իսկ «անծանոթ» նյութի բովանդակությունը հետեւյալն է...

Հայտնի է, որ Ալավերդին ԽՍՀՄ եւ նրան նախորդող ժամանակահատվածում լեռնա-արդյունաբերական խոշորագույն կենտրոն էր: Մասնավորապես քաղաքի նույնանուն գործարանը արտադրում էր ԽՍՀՄ պղնձի 3 տոկոսը: Սա կազմում էր օրական 120-125 տոննա կատոդային (մաքուր) պղինձ: Բնականաբար գործարանում գործում էին էլեկտրոլիզի, ծծմբաթթվային, պղնձարջասպի, հարստացուցիչ եւ այլ արտադրամասեր: Բնականաբար, առկա էին նաեւ տիտանից ֆիլտրներ, որոնցով զտվում էր թունավոր ծխումը (տեխնոլոգիական շղթայի անքակտելի երեւույթ) եւ ապա ծծմբաթթվային արտադրամասում «վերածվում» ծծմբային թթվի: Մինչեւ 1989 թիվը գործարանում առկա էր արտադրողական մի ցիկլ, որի յուրաքանչյուր արտադրամասի գոյությամբ էր պայմանավորված մյուսի արդարացվածությունն ու անհրաժեշտությունը: Տվյալ ժամանակահատվածում գործարանում աշխատում էին շուրջ 1400 հոգի:

Անշուշտ, չասենք, որ ամեն բան ընթանում էր կանոնավոր հունով: Ազգային եւ անկախացման շարժման համատեքստում առաջին պայթյուններից էր Շահեն Թաթիկյանի «Աղետ» հոդվածը (1989 թ.): Ժամանակի տրամաբանությունը հանգեց այն բանին, որ նույն այդ թվականից Ալավերդիի լեռնամետալուրգիական գործարանը դադարեց գործարան լինելուց եւ ապա 8 տարի անց, 1997-ին «վերսկսեց» իր աշխատանքը: Ինչպե՞ս... առանց համապատասխան արտադրամասերի եւ բնականաբար առանց համապատասխան ֆիլտրերի: Ծծմբային գազը ուղղակիորեն արտանետվում է մթնոլորտ եւ հետո (հաշվի առնենք Ալավերդու գոգավորությունը) «նստում» քաղաքում, ներծծվելով օդում: Ներկայումս Ալավերդիում մնացել է ընդամենը 8 հազար բնակիչ: Ով հնարավորություն ունի փախչում է: Մեր աչքերի առջեւ կործանվում է մի ողջ քաղաք:

Ստորեւ մեջբերում ենք ալավերդցիների դիմումից մի պարբերություն. «Այսօր քաղաքում աշխատում է «Վալեքս» գործարանը (տնօրեն Ֆենֆանով Կոլյա, գլխավոր տնօրեն Թարմինյան Օրբելի), որն արտադրում է սեւ պղինձ՝ չունենալով համապատասխան օդազտիչ սարքավորումներ: Թունավոր գազերն անարգել օդ են արտանետվում եւ մառախուղի տեսքով նստում քաղաքի վրա: Մեկ հարյուրյակի հարստացման համար (կոմբինատի աշխատակազմը) 20-30 հազար մարդ զրկված է առողջությունից, գնում է դեպի բնաջնջում: Աղքատության եզրին հայտնված մի տարածքի ժողովուրդ այլեւս չի դիմանում այս վիճակին»: Աղետի չափերը եւ հետեւանքները երեւի թե ընկալելի են: Փաստը սա է:

Այժմ կուզեմ ուշադրություն հրավիրել հետեւյալի վրա. միանգամից նշեմ, որ սա դեռ անձնական հետաքննության արդյունք չէ: Սա նախաքննություն է:

1997-ին Ալավերդու լեռնամետալուրգիական գործարանը վրաց միջնորդների «աջակցությամբ» վաճառվում է «Վալեքս» ընկերությանը: Արդյունաբերական համալիրը (եղած հզորություններով, պաշարներով հանդերձ) կիսվում է երկու մասի. բուն «Վալեքս» եւ «Մանես-Վալեքս»: Առաջինը «դառնում է» նախկին համալիրի ժառանգորդը (պարտքերով հանդերձ), իսկ երկրորդը սկսում է ոչ մաքուր պղնձի չնչին քանակությամբ արտադրությունը: Առաջինը մաս առ մաս հանվում է ստվերային շուկա եւ վաճառվում (իբր թե պարտքերը մարելու նպատակով): Գոյացած գումարով իրականացվում է երկրորդի արտադրությունը: Հօդս են ցնդում օդազտիչ սարքավորումները եւ ծծմբաթթվային արտադրամասը: Գործարանի վերոհիշյալ սեփականատերերը խուսափելով օդի աղտոտվածությունից բնակություն են հաստատում այլ ավաններում: Քաղաքի բնակչությունը նվազում է ժամ առ ժամ: Ստացված արտադրանքը դուրս է բերվում հանրապետության սահմաններից:

Մենք այսօր պայքարում ենք մեր հողի համար, սակայն նույն հողի վրա կորցնում ենք քաղաքներ եւ այլ բնակավայրեր: Ո՞վ է պատասխանատուն...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Հոբելյանական եռուզեռ «իշխանության հակառակորդների» ճամբարում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնավարության 100-օրյա «հոբելյանն» անսովոր եռուզեռ է առաջացրել, ինչպես Վանո Սիրադեղյանն կասեր, «իշխանության հակառակորդների» ճամբարում: Դավիթ Շահնազարյանն, արտահերթ նախագահական ընտրությունների ընթացքում ի հայտ բերած եռանդով եւ 100 օր շարունակ կուտակված ատելությամբ, շարունակում է չարախոսել նախագահի հասցեին, ի թիվս այլ տարափների Հայաստանի միջազգային մեկուսացումը «փաստելով», թեպետ դժվար է չնկատել, որ միջազգայնորեն մեկուսացած երկիրը մի շաբաթում երկու նախագահի, այն էլ հեռու արտասահմաններից, չի ընդունում-ճանապարհում, եւ ոչ էլ ընդլայնում դիվանագիտական հարաբերությունների «քարտեզը»: Դավիթ Շահնազարյանին հասկանալը դժվար չէ. նա անհուսալիորեն տառապում է «Ռոբերտ Քոչարյանի ոչ լեգիտիմության բարդույթով», որի ախտանիշներից ամենացայտունն, ըստ հավաստի աղբյուրների, սեփական ցանկությունները որպես կատարված իրողություններ արձանագրելու մոլուցքն է:

Եռամսյա խորհրդավոր լռությունը վերջապես խախտելով, նախագահի 100 օրը մի շարք արտառոց բացահայտումներով «արժեւորում է» նաեւ Վազգեն Մանուկյանը: ԱԺՄ նախագահի ասելով, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հեռացել է, նրա շրջապատը մնացել: Եթե խոսքը կառավարության կազմում նախկին վարչակազմից մնացած 7-8 նախարարների մասին է, ապա վերջիններիս մեծ մասն ավելի շուտ Ռոբերտ Քոչարյանի շրջապատից են, քանզի աշխատել են հատկապես նրա վարչապետության շրջանում: Ինչ վերաբերում է Տեր-Պետրոսյանի շրջապատին, ապա, անշուշտ, պահպանվել է, բայց ՀՀՇ-ական վերնախավի շրջանում: Պրն Մանուկյանի հաջորդ բացահայտումն այն է, որ նորաստեղծ քաղաքական խորհուրդը «շիրմա» է՝ ստեղծված Հայաստանի քաղաքական ուժերին իրար դեմ հանելու նենգ եւ հեռահար նպատակով: Թե պետության համար կենսական խնդիրների վերաբերյալ քաղաքական ուժերի կարծիքը լսելի դարձնելու համար ստեղծված խորհրդատվական մարմինն ինչպես եւ ինչու է իրար դեմ հանելու քաղաքական ուժերին, թողնենք ԱԺՄ նախագահի եւ մյուս «ընդդիմադիրների» երեւակայությանը: Տարօրինակ է, սակայն, նրա հաջորդ պնդումը, թե նախագահի շփումները կուսակցությունների հետ պետք է սահմանափակվեն խորհրդարանով: Սա՝ այն դեպքում, երբ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրություններից հետո ընդդիմությունը (եւ առաջին հերթին ԱԺՄ-ն) իրավացիորեն պնդում էր, որ ընտրությունները կեղծված էին, եւ Ազգային ժողովը չի արտացոլում քաղաքական ուժերի հարաբերակցությունը երկրում (հակառակ դեպքում ԱԺ-ից ինչո՞ւ պիտի բացակայեին երկու ավանդական կուսակցություններ, կամ ի՞նչ գործ ուներ օրենսդիր մարմնում ընտրությունների առթիվ ստեղծված «Շամիրամը»):

Վազգեն Մանուկյանի բացահայտումների շարքը կարելի է շարունակել, սակայն բավարարվենք այսքանով՝ ի պատիվ ԱԺՄ նախագահի նշելով միայն, որ նա, կարծես, վերանայել է գոնե Հայաստանի գլխին կախված «բռնապետության վերահաս վտանգի» վարկածը եւ առայժմ, համենայն դեպս բարձրաձայն, չի խոսում այդ մասին:

Նախագահի 100 օրը ավանդական ծանր ու մեծ մեղադրանքներով դիմավորեց նաեւ կոմկուսը, որի կոշտ գնահատականներն ավելի քան հասկանալի են ազգի ապագան միայն եւ միայն Ռուսաստանի գրկում եւ սոցիալիզմի փրկարար ափերում տեսնելու կոմունիստական կարգախոսների խորապատկերում: Թերեւս, նախագահն իսկապես սխալվում է կոմկուսին ինքնադրսեւորման հնարավորությունից զրկելով. մի՞թե վատ կլիներ, եթե կոմունիստներին «հանձնվեր» հանրապետության մարզերից մեկը, ուր կոմունիստները կկարողանային ցուցադրել, թե ինչպիսի հրաշքների են ընդունակ: Պայմանով, իհարկե, որ մարզը Հայաստանից անջատելու եւ «Ռուսաստան-Բելառուս» միությանն անդամակցելու որոշում չկայացներ...

Վերջապես, մշտարթուն է եւ «ձեռքերը շփելով նախագահի վրիպումներն է հաշվում» ՀՀՇ-ն: Ի տարբերություն քաղաքական մյուս ուժերի, որ բավական բաց եւ ուղղագիծ են գործում, ՀՀՇ-ն առավել հարուստ ներկապնակով է վատաբանում նախագահի 100 օրը: ՀՀՇ-ի նախասիրած թեման «ոչինչ չի փոխվել, ամեն ինչ նույնն է թե ներքին, թե արտաքին ճակատում», լույսի պես պարզ ենթատեքստ ունի. «Ուրեմն, ինչո՞ւ հեռացավ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը» եւ, ուրեմն, «ինչո՞ւ չվերադառնա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը»: Դարձյալ ի տարբերություն մյուս քաղաքական ուժերի, ՀՀՇ-ն «տապակվում» է առավելապես նոր իշխանությունների արտաքին քաղաքականության, ավելի ստույգ ԼՂՀ հիմնախնդրի կարգավորման հոգսերով երբեմն-երբեմն, հակասությունների մեջ ընկնելով: «Հայք» օրաթերթն, օրինակ, Վարդան Օսկանյանի հայտնի հայտարարությունը գրեթե պատերազմի ծիծեռնակ է որակում. Հայաստանն, իբր, զտել է Ղարաբաղի հիմնախնդրի միակ ճիշտ լուծումը. պատերազմ հրահրել Ադրբեջանի դեմ, քանի դեռ Ադրբեջանը չի հզորացել տնտեսապես եւ ռազմական առումով, հակառակ դեպքում (3-4 տարի հետո) նրա հետ ոտք մեկնել չի լինի: (Ինչպես չէր լինի, երեւի, այն օրերին, երբ հարեւան երկրի լուսաշող մայրաքաղաք այցելեց հայտնի քաղաքական գործիչ-լուսավորիչը): Ի դեպ, Ադրբեջանի մոտալուտ հզորացման «ախտորոշումն» արծարծում է նաեւ «Առավոտը»՝ ի դեմս հեռավոր նյույորքներից Հայաստանի իշխանություններին իմաստնության դասեր մատուցող մեր մի հայրենակցի: Պատերազմի թեման շարունակում է ՀՀՇ առաջնորդ Վանո Սիրադեղյանը, որը, նույնպես «Առավոտի» միջոցով, պատերազմի դեպքում հայրենիքի անպաշտպանության վարկածն է առաջ քաշում: Պարզվում է, այսօրվա կառավարիչների հայրենիքը պաշտպանել կամեցողների թիվն օրըստօրե նվազում է:

ՀՀՇ-ական այլ խոսնակներ հակառակ ծայրահեղության մեջ են ընկնում՝ զարգացնելով այն թեզը, թե բացարձակորեն ոչինչ չի փոխվել Ղարաբաղի հիմնախնդրի լուծման հայաստանյան դիրքորոշումներում, այսինքն, նոր իշխանությունները համաձայն են «Ղարաբաղն՝ Ադրբեջանի կազմում» հանգուցալուծմանը: Այս եզրակացության առիթը Վարդան Օսկանյանի դարձյալ նույն հայտարարությունն է, ըստ որի «այսօր մենք չենք դնում Ղարաբաղի անկախության կամ վերամիավորման խնդիրը»: Սա կարելի էր հասկանալ այնպես, որ Ղարաբաղի կարգավիճակն իբրեւ նախապայման չի դրվում բանակցությունների վերսկսման համար, մինչ Ադրբեջանը բանակցությունները պայմանավորում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությամբ, ինչը կնշանակեր, որ բանակցությունները տարվելու են բացառապես Ղարաբաղն Ադրբեջանին «վերանվիրելու» տեխնիկական նրբությունների շուրջ: Ենթադրենք, սակայն, թե տվյալ հայտարարությունն իսկապես նշանակում է, որ Հայաստանի ներկայիս իշխանությունները ընդունում են Ղարաբաղն Ադրբեջանի կազմում թողնելու հնարավորությունը «հորիզոնական կապերի շրջանակում», այսինքն կոնֆեդերատիվ հիմունքներով: Քանի որ Տեր-Պետրոսյանն այդպես էլ չբացահայտեց եռանախագահության ծրագրերում Ղարաբաղին վերապահված կարգավիճակի գաղտնիքը, ենթադրենք նաեւ, թե խոսքը հատկապես վերոհիշյալ տարբերակի մասին էր: Սակայն հիշեցնենք մի այնպիսի «մանրուք», ինչպիսին խնդրի փաթեթային եւ Հայաստանի հասարակայնության եւ Ղարաբաղի համար անընդունելի «փուլային» լուծումների տարբերությունն է: Անտեսել այդ տարբերությունը, նշանակում է «թոզ փչել» հասարակայնության աչքին, որովհետեւ փաթեթային լուծում՝ զիջումների եւ ձեռքբերումների հստակ պայմանավորվածություն է նշանակում, մինչդեռ փուլային լուծում, առավել հայկական կողմի համար, նշանակում է փուլ առ փուլ զիջել ինչ-որ բան ստանալու անորոշ հեռանկարով. «գրավված տարածքները» վերստանալուց հետո Ադրբեջանն ինչո՞ւ պիտի լրջորեն քննարկի Ղարաբաղի կարգավիճակը՝ «լուծարված» ղարաբաղյան ինքնավարությունը վերականգնելու «խոշոր զիջումով» սահմանափակվելու փոխարեն:

Վերջապես, եթե Հայաստանի դիրքորոշումը Ղարաբաղի հարցում չի փոխվել, ապա մի՞թե հարեւան Թուրքիան եւ Ադրբեջանը այնքան անհասկացող են, որ նախագահ Քոչարյանին հաճոյախոսություններ շռայլելու փոխարեն (բոլորս հիշում ենք, թե թուրքական մամուլը որքան բարեհաճ էր ՀՀ նախկին նախագահի նկատմամբ) փորձում են «ահաբեկչի» կերպար վերագրել նրան: Եվ կամ Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանն ինչո՞ւ է միջազգային մեկուսացում կանխատեսում Հայաստանի համար, եթե Քոչարյանը հասցրել է հաջողությամբ յուրացնել բանակցային «խաղի» կանոնները: Ճշմարտությունն այն է, որ նոր իշխանություններն ինչ-որ պատճառով թերագնահատում են քարոզչության մոգական ուժը, եւ «իշխանության հակառակորդները», առիթից օգտվելով, անզուսպ հակաքարոզչություն են սկսել կռահելով, թերեւս, որ ժամանակն իրենց օգտին չի աշխատում:

Այդ առումով հատկապես անհամբեր է Վանո Սիրադեղյանը, որն այնքան է շտապում, որ, իր խոսքերով ասած, իսկապես «գեղջկական սենտիմենտալիզմի նոտայի» մեջ է ընկնում եւ, «կոմպլեքսավորված լինելով իշխանությունից հեռանալու եղանակից», «իշխանության պատասխանատվությունը» թեկուզ իբրեւ սատկած... կատու վերստանալու երազանքից բխող անհամբերությունից արտառոց բառապաշարով Քոչարյանին վերագրում մի հոգեվիճակ, որին ծանոթ է, գուցե, սեփական անցյալից: «Հոգեվիճակը», որի հետեւանքն, ըստ Սիրադեղյանի, «միջոցների մեջ խտրություն չդնելով» բյուջեն լցնելու կառավարության նախաձեռնությունն է (նկատենք ոչ թե սեփական, այլ պետական բյուջեն լցնելու նախաձեռնությունը, ինչում դժվար էր «մեղադրել» նախկին իշխանություններին):

Այսքանից հետո «անվիճելի է», որ «իշխանության հակառակորդների» միակ նպատակը պետականության կայացումն է եւ Ղարաբաղի հարցի հայանպաստ լուծումը, այլ ոչ թե իշխանության գալու մարմաջը: Թվում է, Վանո Սիրադեղյանն, այնուամենայնիվ, նպատակակետին է խփում, երբ «ընդդիմություն» որակումն այսօրվա ընդդիմադիրների համար չափազանցված համարելով, խոսում է «իշխանության հակառակորդների» մասին...

ՄԵԼԻՔ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Այսօր Իրանում լույս է տեսնում ավելի քան հազար անուն պարբերական, այդ թվում ողջ երկրի մասշտաբով 12 օրաթերթ, շուրջ 1 մլն տպաքանակով, ընդ որում 3-4 հարյուր պարբերականներ սկսել են հրատարակվել Նախագահ Խաթամիի մեկամյա իշխանության օրոք, երբ Իրանում զգալի մեծացել է մամուլի ազատությունը: Այն դարձել է ավելի բազմաբնույթ եւ բազմաբովանդակ: Այժմ մամուլում արծարծվում են այնպիսի թեմաներ, որոնց մասին նախկինում գերադասում էին լռել: Այսուհանդերձ, ինչպես նշում են իրանցի մասնագետները, Իրանի մամուլը դեռեւս շատ հեռու է ցանկալի լինելուց:

ԻՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Անժխտելի ձեռքբերումները դեռեւս բավարար չեն

Անդրադառնալով Իրանի մամուլի պատմությանը, կարելի է նշել, որ շահական վարչակարգում մամուլը 1940-53 թթ.-ին ազատ է եղել, երբ իշխանությունը դեռեւս կենտրոնացված չէր նոր գահակալած Իրանի վերջին միապետի ձեռքում, քաղաքական կազմակերպությունները ու կուսակցությունները ազատ էին, սակայն 1953 թ.-ի հեղաշրջումից հետո, երբ կրկին բռնապետական վարչակարգ հաստատվեց երկրում, մամուլը հայտնվեց վերահսկողության տակ: Այնուհետեւ մամուլը բացարձակ ազատություն ստացավ Իսլամական հեղափոխության հաղթանակից անմիջապես հետո, բայց հետագայում աստիճանաբար կորցրեց, թեեւ Իրանի սահմանադրության 24-րդ հոդվածում ամրագրված է մամուլի ազատությունը: Սակայն, քանի որ հիշյալ հոդվածը եւ դրանից բխող Մամուլի օրենքի որոշ դրույթները ենթակա են մեկնաբանությունների, ուստի եւ լրագրողների մեջ ինքնաբերաբար ինքնագրաքննադատություն ձեւավորվեց: Թերեւս, վերոհիշյալ հանգամանքներով է պայմանավորված մասնագետների այն տեսակետը, որի համաձայն այսօր տիրող իրավիճակը Իրանի մամուլի պատմության մեջ աննախադեպ է: Իրանի մշակույթի եւ իսլամական առաջնորդության նախարար Աթաոլա Մոհաջերանին մամուլի խնդիրներին նվիրված սեմինարում (1998 թ. մայիսի 25-ին) նշեց, որ մամուլը պետք է պահպանի ձեռք բերված ազատությունները, ընդգծել է, որ այժմ իրանական մամուլը վերածվել է հզոր մի ինստիտուտի, որն ի վիճակի է ազդել հասարակական կարծիքի վրա: Թեեւ Իրանում մամուլի ոլորտում ձեռքբերումները անժխտելի եւ ակնհայտ են, այսուհանդերձ, բավարար չեն եւ, ըստ իրանցի փորձագետների, առկա են լուրջ խնդիրներ: 1997 թ.-ին մամուլի վերաբերյալ հրատարակված ընդարձակ մի աշխատության (որը կատարվել է երկրի 10 խոշորագույն օրաթերթերի բովանդակության բազմակողմանի ուսումնասիրության հիման վրա) եզրակացության մեջ հեղինակը՝ ԶԼՄ-ների գիտությունների դոկտոր Նաիմ Դադաիին նշում է, որ օրաթերթերում լրատվական նյութերը մեծ տեղ են գրավում, ընդ որում դրանց զգալի մասը կազմում են պաշտոնական տեղեկատվությունները: Մինչդեռ հասարակական խնդիրներին եւ թեմաներին շատ քիչ տեղ է հատկացվում, ինչը ոչ հեռու ապագայում կհանգեցնի լուրջ ճգնաժամի այս ոլորտում, եթե օրաթերթերը չվերանայեն բովանդակության հարցը: Հիշյալ հետազոտությունում ընդգծվում է, որ մեկնաբանություններ, տեսակետներ հայտնելը, թղթակցություն պատրաստելը այսօրվա լրագրության անհրաժեշտություններն են: Լրագրության համար խիստ կարեւոր է նաեւ աշխարհաքաղաքական իրավիճակի իմացությունը, զգացմունքներին, ինչպես նաեւ առկա պայմաններին չտրվելը, հասարակության շահերը եւ ընթերցողի պահանջները հաշվի առնելը: Այլ կերպ ասած, լրագրության ոլորտում չի գործում զարգացած երկրներում ընդունված սկզբունքը. ռադիոն հաղորդում է, հեռուստատեսությունը՝ ցուցադրում, իսկ մամուլը՝ լուսաբանում, մեկնաբանում է: Հանգամանք, որը մամուլին մրցունակ է դարձնում: Այլապես ընթերցողը տեղեկատվություն կարող է ստանալ նշված երկու այլ աղբյուրներից: Իրանական մամուլը, չնչին բացառություններով, իսլամական վարչակարգի շրջանակներում առկա քաղաքական տարբեր հոսանքների ամբիոնն է եւ հիմնականում ֆինանսավորվում է պետական հզոր կառույցների կողմից: Նման պայմաններում անկախ մամուլը, որի առկայությամբ էլ մեծամասամբ պայմանավորված է մամուլի առաջընթացը, բնականաբար չի կարող ծաղկել, մրցունակ լինել:

Եթե հիշյալ չափանիշների լույսի ներքո, որոնք անհրաժեշտ են ցանկացած երկրի մամուլի զարգացման համար, դիտենք հայկական մամուլում տիրող իրավիճակը, այն կարելի է բնութագրել եթե ոչ ճգնաժամային, ապա՝ ծանր վիճակում գտնված:

Այսօր իրանական մամուլում իրավիճակը թերեւս հասարակական կյանքում առկա տեղաշարժերի արտացոլումն է, որոնք նպատակամղված են քաղաքացիական հասարակության ստեղծմանը: Ուստի, ինչպես քաղաքական «դաշտի» բացմանը, այնպես էլ մամուլի ազատությանը խիստ դեմ են պահպանողականները, անգամ հեղափոխության առաջնորդ այաթոլլա Ալի Խամենեին 1998 թ.-ի մարտի 23-ին Մեշհեդում ունեցած ելույթում, անդրադառնալով մամուլին, նշեց. «Իհարկե, մեր քաղաքականությունն այն չէ, որ որեւէ մեկին կշտամբենք ինչ-որ նյութ գրելու պատճառով, եթե այն չի հակասում օրենքին»: Այսուհանդերձ, նա անուղղակի քննադատելով չափավորական հոսանքին հարող մամուլի օրգաններին, դրանց մեղադրեց ընձեռված ազատությունները չարաշահելու մեջ: Մամուլում տիրող իրավիճակը գնահատելով անառողջ, նախազգուշացրեց, որ օրինազանցները կբացահայտվեն, կներկայացվեն, որոնց հետ ժողովուրդը գիտե, թե ինչպես պետք է վարվել: Իսլամական հեղափոխության պահապան կորպուսի հրամանատար գեներալ Ռահիմ Սաֆավին, որը հայտնի է իր ընդգծված պահպանողական տեսակետներով, չափավորական դիրքորոշմամբ մամուլին մեղադրում է ազգային անվտանգությանը սպառնալու մեջ: Թեեւ մամուլի ազատության դեմ պահպանողականների բուռն պայքարի ընթացքում հնարավոր է, որ մամուլի որոշ օրգաններ տուժեն, բացառված չեն նաեւ ժամանակավոր սահմանափակումները, սակայն սկսած գործընթացը կասեցնել հազիվ թե հաջողվի: Դա է վկայում հունիսի 12-ին Թեհրանում տպագրվող ընդգծված չափավորական դիրքորոշմամբ «Ջամեե» օրաթերթին մի քանի ամիս հրատարակվելուց հետո արտոնագրից զրկելը: Պահպանողական կողմնորոշմամբ դատական իշխանությունները վճիռ ընդունեցին հիշյալ օրաթերթին մեղադրելով զրպարտություններ տպագրելու մեջ: Այս դեպքը ավելի քան մեկ ամիս է, ինչ ոչ միայն իրանական, այլեւ միջազգային ԶԼՄ-ների քննարկման առարկա է: Նշենք, որ մինչեւ վճռաբեկ դատարանի որոշումը թերթին տպագրվելու իրավունք է ընձեռվել: Եթե չափավորական մամուլը դատարանի նման որոշմանը վերաբերվում է քննադատաբար, նշելով, որ պատժաչափը չի համապատասխանում այն հանցանքին, որով ամբաստանվում է «Ջամեե»-ն, ընդգծել է, որ անտեսվել են նաեւ լրագրողների շահերը՝ պահանջելով վերանայել, ապա պահպանողականները որոշումը գոհունակությամբ են ընդունել: Այսուհանդերձ, մեծ հավանականությամբ վճռաբեկ դատարանը բեկանելով այդ որոշումը, թերթի օրինազանցության պատճառով տույժի կենթարկի «Ջամեե»-ի պատասխանատու պաշտոնյաներին: Այս առնչությամբ հունիսի 29-ին 222 լրագրողներ բաց նամակով դիմել են երկրի Նախագահին, պահանջելով որոշումը չեղյալ հայտարարել, շեշտելով, որ այն մամուլի օրգանի իրավական եւ ֆիզիկական անձերի տարանջատված չլինելու հետեւանք է նաեւ: Իսկ այդ հանգամանքը կարող է հարցականի տակ դնել նաեւ այլ օրաթերթերի գոյատեւումը, որի հետեւանքով լրագրողների հոծ խմբեր կհայտնվեն աշխատանքից զրկվելու սպառնալիքի տակ: Նշենք նաեւ, որ Նախագահը իրավասու չէ որոշումը չեղյալ հայտարարելու, սակայն լրագրողները, ըստ երեւույթին, այսպիսով նպատակ են հետապնդում Նախագահի ուշադրությունը հրավիրել խնդրի վրա, ինչը թերեւս կնպաստի հարցի արդարացի լուծմանը:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԼԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռասուլ Գուլիեւը խոստացել է Բաքու վերադառնալ

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: «Ես, չնայած կաշառակեր դիկտատոր Հեյդար Ալիեւի սպառնալիքներին եւ բռնի տեղահանմանը, Ադրբեջան կվերադառնամ», Նյու Յորքից Ստամբուլ ժամանելուն պես հայտարարել է արդեն երկու տարի ԱՄՆ ապաստանած Ադրբեջանի խորհրդարանի նախկին խոսնակ, երկրի նախագահի պաշտոնի հավակնորդ Ռասուլ Գուլիեւը: Համաձայն «Թըրքիշ Դեյլի Նյուզի», Գուլիեւը մտադիր չէ հայտնել իր վերադարձի կոնկրետ ժամկետները, սակայն Բաքու կայցելի նախքան հոկտեմբերի 11-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունները: «Ադրբեջանում բազում լուրջ հիմնախնդիրներ կան, որոնք չեն կարող լուծվել այնքան ժամանակ, քանի դեռ երկրում ժողովրդավարություն չի հաստատվել», ընդգծել է Գուլիեւը, խստորեն քննադատելով Ադրբեջանում իշխող Ալիեւի վարչակարգի թե արտաքին, թե ներքին քաղաքականությունը:

Ռուսաստանը՝ խոշորագույն փոխառու

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանը ֆինանսական տարվա արդյունքներով դարձել է Եվրոպայում եւ Կենտրոնական Ասիայում Վերակառուցման ու զարգացման միջազգային բանկի խոշորագույն փոխառուն: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, մեկ տարվա ընթացքում նա Վերակառուցման եւ զարգացման միջազգային բանկից ստացել է 1,63 մլրդ ընդհանուր գումարի վարկեր: Սակայն համաշխարհային ցանկում Ռուսաստանը միայն հինգերորդն է: Ընդհանուր ցանկում առաջատարներն են Հարավային Կորեան (5 մլրդ դոլար), Չինաստանը (ավելի քան 2,6 մլրդ դոլար), Հնդկաստանը (2,1 մլրդ դոլար) եւ Մեքսիկան (շուրջ 1,8 մլրդ դոլար): Ռուսաստանին հետեւում է Բրազիլիան (1,62 մլրդ դոլար):

Տասնյակ սպանվածներ Գուդերմեսում

ԳՐՈԶՆԻ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Երկու կողմից տասնյակ մարդիկ են սպանվել նախօրյակին Չեչնիայի Գուդերմեսի շրջանում վահաբական բնույթի զինված կազմավորումների եւ հանրապետական ազգային ընտրազորի Գուդերմեսի գումարտակի ռազմիկների միջեւ ծագած փոխհրաձգության ընթացքում: Կան վիրավորներ: Լրագրողներին թույլ չեն տալիս մուտք գործել միջադեպի շրջան: Անցած գիշեր ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ է ունեցել Նախագահ Ասլան Մասխադովը, որը Գուդերմեսի շրջանում ստեղծված բարդ իրադրության պատճառով չեղյալ է հայտարարել իր նախատեսված ուղեւորությունը Դաղստան, նա մասնակցելու էր Պետխորհրդի նախագահի պաշտոնակալության արարողությանը: Ասլան Մասխադովը վահաբական բնույթի հասարակական-քաղաքական, կրոնական ու զինված կազմավորումները, որ գոյություն ունեն Չեչնիայի տարածքում, առաջին անգամ անվանել է «ծայրահեղական ուժեր, որոնք ձգտում են տիրանալ Չեչնիայի պետական իշխանությանը եւ քաղաքացիական կռիվներ սկսել հանրապետությունում»:

Պակիստանա-հնդկական սահմանում չեն հանդարտվում փոխհրաձգությունները

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Որոշ դադարից հետո կրկին վերսկսվել են եւ արդեն անընդմեջ երրորդ օրն է, ինչ Պակիստանի եւ Հնդկաստանի միջեւ չեն հանդարտվում փոխհրաձգությունները Քաշմիրում՝ փաստական վերահսկողության գծի (ժամանակավոր սահմանի) երկայնքով: Ինչպես այսօր հաղորդել է Պակիստանի զինված ուժերի հրամանատարությունը, սահմանի երկայնքով տեղաբաշխված հնդկական զորքերը բազմիցս «չհրահրված կրակ» են բացել հրանոթներով ու ծանր ականանետներով Քաշմիրի պակիստանական մասի՝ Սիալկոտի հատվածի ուղղությամբ, սպանելով մեկ եւ վիրավորելով մի քանի խաղաղ բնակիչների: Ինչպես հայտարարում են Պակիստանի ներկայացուցիչները, հնդկական զորամասերը կրակային հարվածների պաշտպանության ներքո փորձում էին բետոնե ամրություններ կառուցել իրենց տարածքում, ինչն արգելված է փաստական վերահսկողության գծի վերաբերյալ գործող համաձայնագրով: Պատասխան գնդակոծումների հետեւանքով առնվազն հինգ հնդիկ զինծառայող է սպանվել:

Ջուկանովիչը եւ Միլոշեւիչը փոխզիջման չհանգեցին

ԲԵԼԳՐԱԴ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հարավսլավիայի եւ Չեռնոգորիայի նախագահները փոխզիջման չհանգեցին միութենական կոալիցիոն կառավարություն կազմելու հարցում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, այդ մասին չորեքշաբթի օրը հայտարարել է Չեռնոգորիայի ղեկավար Միլո Ջուկանովիչը Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության ղեկավար Սլոբոդան Միլոշեւիչի հետ ունեցած հանդիպումից հետո:

Կոնսուլտացիաների ընթացքում, որոնք առաջինն էին ընթացիկ տարվա հունվարին Ջուկանովիչի կողմից նախագահի պաշտոնն ստանձնելուց հետո, խոսքը Հարավսլավիայի կառավարության մեջ Չեռնոգորիայի սոցիալիստների ժողովրդավարական կուսակցության անդամների մտնելու մասին էր: Մայիսի վերջերին կայացած խորհրդարանական վաղաժամկետ ընտրություններում այդ կուսակցությունը համոզիչ հաղթանակ էր տարել հանրապետության նախկին նախագահ Մոմիր Բուլատովիչի գլխավորած Չեռնոգորիայի սոցիալիստական ժողովրդական կուսակցության նկատմամբ:

Այդուհանդերձ, նա շարունակում է գլխավորել Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության կառավարությունը: Բուլատովիչն արդեն արտահայտվել է Միլո Ջուկանովիչի կուսակցության ներկայացուցիչների՝ կառավարության մեջ մտնելու դեմ:

Այդ առնչությամբ Միլո Ջուկանովիչն ընդգծել է, որ Չեռնոգորիայի բնակիչների կամքը հաշվի առնել չցանկացող Մոմիր Բուլատովիչի դիրքորոշումը «սպառնալիք է Հարավսլավիայի միասնության համար»:

Թմրամաֆիայի հախից կգան կենսաբանական զենքով

Հարավ-արեւելյան Ասիայում աճեցվող ափիոնային կակաչի պլանտացիաները, որտեղից ամբողջ աշխարհում տարածվում է «սպիտակ մահը», կարող են լիովին ոչնչացվել 3-4 տարում: Այդ պատժիչ առաքելությունը հեշտությամբ կիրականացնի նոր կենսաբանական օրգանիզմը, որն արտաքուստ հիշեցնում է հին հացի վրա գոյացող բորբոսը:

ՄԱԿ-ի թմրադեղերի արտաթմրադեղային պայքարի գործակալության փորձագետները քննարկում են Բիրմայի, Թաիլանդի եւ Լաոսի սահմանագծում գտնվող այսպես կոչված «Ոսկե եռանկյունու» լեռնային ընդարձակ շրջաններում կակաչ խժռող այդ նոր բորբոսասնկի փոշեցրման հնարավորությունը: Այն աճեցվել է Ուզբեկստանում, նախկին ԽՍՀՄ ռազմարդյունաբերական համալիրի կենսաբանական զենքի մշակման գաղտնի լաբորատորիայում: Հետազոտական աշխատանքները համատեղ ֆինանսավորել են ԱՄՆ-ն եւ Մեծ Բրիտանիան՝ նախագծում ներդնելով 5 հազար դոլար: Հոնկոնգի «Սաութ Չայնա մորնինգ» թերթը թաիլանդական աղբյուրներ վկայակոչելով հաղորդում է, որ միկրոօրգանիզմն արդեն փորձարկվել է Միջին Ասիայում, որտեղ մշակվում է ափիոնային կակաչ եւ ծաղկում է դրանից պատրաստվող թմրադեղերի անօրինական առեւտուրը: Ստացված հաղորդումների համաձայն ՄԱԿ-ի հիշյալ գործակալության փորձագետները ներկայումս հաշվարկում են ափիոնային կակաչի պլանտացիաների վրա ծավալուն կենսաբանական գրոհի հնարավոր էկոլոգիական հետեւանքները: Սնկաբորբոսի առաջին փորձարկումները ցույց տվեցին 100 տոկոսանոց արդյունավետություն՝ բույսերի ոչնչացման գործում:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

digitised by A.R.A.R.@

«Հայ լրագրությունը` ժողովրդական կրթիչ մեծ վարժարան»

Բազմավէպ, Վենետիկ, 1900, էջ 180

Մամուլի նպատակն այսպես էին ընկալում եւ ուսուցանում Մխիթարյան հայրերը: Իսկ ինչպե՞ս են հասկանում այսօրվա լրագրողները, մասնավորապես` «Երկիր» թերթի թղթակից Նառա Եղիազարյանը (Երկիր, 7 հուլիսի 1998, էջ 7` «Գրադարանում ոնց որ 37 թիվը լինի»): Ամենակարեւոր, ամենաէական հարցը, որ ամեն մեկն իր աշխատանքում պետք է տա ինքն իրեն, հետեւյալն է` ո՞րն է ի՛ր աշխատանքի խնդիրը, նպատակը: Հարցի` գրադարանավարներիս պատասխանն այս է. գրադարանը մշակույթի հնագույն տեսակներից մեկի` գրքի պահպանման, սպասարկման եւ հետազոտման օջախ է. մեր օրերին սրան ավելանում է այսօրվա համար էական մեկը եւս` տեղեկույթի կենտրոն լինելը (ինչպես Եվրոպայի, Ամերիկայի եւ Ռուսաստանի ու մերձբալթյան երկրների գրադարաններն են):

Տնտեսական ծայրահեղ դժվարությունների պայմաններում վերջին երեք տարում գրադարանը լճացած վիճակից դուրս է եկել եւ շատ ուղղություններով հասել զգալի հաջողությունների: Ընթացքի մեջ են կազմակերպական եւ զարգացման կարեւոր աշխատանքներ, որոնց դադարումը կամ բնույթի փոփոխումն ամենեւին ցանկալի չէ: Հենց լրագրողի հիշատակած ընթերցասրահի հարցը` իբր թե «լուծարում են»: Ո՛չ, ընթերցասրահը չի լուծարվում, այլ իր աշխատանքի ձեւն ու բովանդակությունն է փոխում: Նախկին «առաջնորդի» բազմահատոր գրականությունը կհավաքվի եւ կտեղավորվի համապատասխան դարակների վրա, փոխարենն այստեղ կդրվեն գրադարանի ունեցած տեղեկատու-մատենագիտական քարտարանները, հայերեն, ռուսերեն, լատինատառ հանրագիտարանները, բառարանները, բազմաբնույթ այլ տեղեկատուներ: Հունվար ամսից գրադարանում իրականացվում է արդի հայաստանյան մամուլի էլեկտրոնային տարբերակների համակարգչային մշակումը, որով ընթերցողը հնարավորություն կունենա տեղում համակարգչի միջոցով փնտրելու (հեղինակ, վերնագիր, թեմա եւ այլն) ցանկացած նյութ, էկրանի վրա տեսնելու եւ ընթերցելու: Արդեն մի տարի գրադարանում գործում եւ ամսեամիս ընդլայնվում է նաեւ միջազգային հեռացանցի (Internet) հետ կապը, որով մեր մամուլը օր օրի մատչելի է լինելու ամբողջ աշխարհին: Կարծում ենք «Երկիր»-ի աշխատակցի հիշատակած ակադեմիկոսներն ու պրոֆեսորները չեն հրաժարվի այսպիսի սպասարկումից: Ինչ վերաբերում է երկու-երեք բողոքող, ըմբոստացող, գրադարանի «երկարամյա» աշխատողներին, նրանք անշուշտ պետք է դուրս գան իրենց լեթարգիական քնից եւ պահպանեն վերը նկարագրված ընթերցասրահի գրականությունը եւ այն սպասարկեն ընթերցողներին, որոնք, վստահ ենք, մի քանիսը չեն լինելու, այլ` հարյուրներ: Մեր նպատակը` որքան հնարավոր է շատ, հատկապես` ուսանող-երիտասարդ ընթերցողներ ունենալու պայմաններ ստեղծելն է: Մուշեղ Գալշոյանի ասած` այս հողը նոր ծնվողինն է:

Ձեր վերնագիրը, Աստված վկա, անլուրջ է: Եթե ցանկացել եք վիրավորել, խոցել այնպես, որ ցնցվենք, ապա վրիպել եք: Հավանաբար ուսանող չեք եղել եւ գրադարան չեք մտել, այլապես որոշ գրականություն կարդացած կլինեիք եւ 37 թվի ինչ լինելը գոնե մի քիչ կիմանայիք: Ուշ չէ, եկե՛ք, ցույց կտանք նաեւ այդ թվականին բզկտած գրականությունը` Հովհաննես Թումանյան. Գեղարվեստական երկեր / Խմբ. Ե. Չարենց.- Ե.: Պետական հրատ., MCMXXXIV.- 370 էջ` տիտղոսաթերթին Ե. Չարենցի անունը սեւ թանաքի հաստ շերտով են պատել, կամ` Մաքսիմ Գորկի. Բանաստեղծություններ եւ լեգենդներ / Թարգմ. Ե. Չարենց.- Ե.: Պետհրատ, MCMXXXIV.- 112 էջ` կրկին Ե. Չարենցի անունը սեւ թանաքի շերտով է պատած թե՛ տիտղոսաթերթին թե՛ բովանդակության ցանկում, ուր գրված է, թե 3-20 էջերում թարգմանիչն առաջաբան է գրել, իսկ առաջաբանը մկրատով կտրված է, ու գրքի մեջ մնացել է յոթ թերթի հոշոտված մնացորդ: Սեւ եւ կապույտ թանաքների հաստ շերտեր Չարենցի, Բակունցի եւ այլոց անունների վրա: Այդ ժամանակներում գրադարանում աշխատած` արդեն թոշակառու հարգված աշխատողներից մեկը պատմում է, թե գրքերի էջերը ջնջող եւ կտրող հատուկ խումբ էր կազմված:

Գրել եք, թե լուծարվել է Հատուկ բաժինը, ինչպես ձեզ ասել է Ելենա Վիրաբյանը, «որը չգիտեր որ մեկն ասեր, որ մեկը թողներ, որտեղից սկսեր, որտեղ վերջացներ»: Անձամբ ձեզ Հատուկ բաժին անունը չհետաքրքրե՞ց, տարօրինակ անուն չէ՞: Նորից ապացույց, որ գրադարան ընդհանրապես ո՛չ հաճախել եք, ո՛չ էլ գաղափար ունեք նրա նախկին եւ այսօրվա աշխատանքից: Այս բաժնում, երկաթյա դռների ետեւում էր պահվում նախկին պետության «թշնամի» գրականությունը: 1985 թ. Կոմկուսի մոսկովյան կենտրոնն այն գրացուցակներով հանրամատչելի դարձնելն սկսելու որոշում կայացրեց: Հայաստանում աշխատանքն սկսվեց 1987 թ.-ից: Բաժինն այսօր սպասարկում է ընթերցողներին. միաժամանակ` այստեղ ամբարված գրականությունը վերաբաշխվում է Հնատիպ, հազվագյուտ եւ անձեռնմխելի գրականության բաժնին ու Գլխավոր գրապահոցին:

Կամ` իբր թե լուծարվել է Եվրոպական (Այժմ` Այլալեզու) գրականության բաժինը: Հարցրեք բաժնի վարիչին, նա ձեզ կտա ամենասպառիչ պատասխանը:

Հոդվածի սկզբում հանրագիտարանային տեղեկություններ եք հաղորդում գրադարանի մասին. ավելի ճիշտ կանեիք ուղղակի հղեիք գրադարանի պատմության մասին տե՛ս Հանրապետական գրադարան // ՀՍՀ. Հ. 6.- Ե., 1980.- էջ 227-8:

1936 թ. ծնված Ելենա Վիրաբյանն ասում է, դուք էլ հավատում եք` «ես 38 թվականին, մութ ու սովի պայմաններում, դժվարությամբ պահել ու պահպանել եմ ամեն մի գրքի էջը...», իսկապես խոսք չունենք:

Մեր գրադարանում բոլոր փոփոխություններն ու տեղաշարժերն իրականացվում են բազում անգամներ խորհրդածելով եւ խորհրդակցելով, տնօրենության եւ գիտխորհրդի անդամների համաձայնությամբ: Կան համապատասխան գրառումներ, փաստաթղթեր. Ձեր տեղեկությունները ստուգելու համար հարցրե՞լ եք:

Ե. Վ. «...բայց ես իմ աչքով եմ տեսել, թե ինչպես էր նվիրատվությունների կնիքը դնում գրքերին»: Ստացվում է այնպես, թե տնօրենը հատուկ հրավիրել էր նրան ականատես լինելու մի աշխատանքի, որ երբեւէ տնօրենին չի վերաբերում: Այդ աշխատանքները կատարող բաժին եւ աշխատողներ կան: Ինչ վերաբերվում է գիրք տանելուն, վստահաբար համոզված ենք, որ մեր գրադարանից Փարիզ գիրք չի տարվել: Ուրախ ենք, որ մեր տնօրենը զեկուցումով հանդես է եկել գիտաժողովում. դա Ձեզ դուր չի՞ եկել: Համալրման բաժնի վարիչ Գրետա Խելոյանը վկայում է, որ Գեւորգ Տեր-Վարդանյանը եկած օրվանից տասնյակներով եւ հարյուրներով գրքեր է նվիրել գրադարանին: Գրադարանի ուրիշ շատ աշխատողներ նույնպես գրքեր եւ ծայրատպականներ նվիրել են: Արժե, որ Դուք էլ նվիրեք. սա է իրական աշխատանքը:

Ն. Ե. «Աշխատակիցները դեռ շատ բաներ ունեն պատմելու...», նկատի ունի Ե. Վիրաբյանին` իր խմբիկով հանդերձ: Ժամանակին լուսահոգի Ռաֆայել Իշխանյանը ցանկացավ գրապահոցը փրկել Ելենա Վիրաբյանից եւ առանց վերջինիս համաձայնության նրան Մեթոդական բաժին տեղափոխելու հրաման տվեց: Հրամանի պատճենը ձեռքին, «առյուծ կտրած» խուժեց տնօրենի աշխատասենյակ, անվայել արտահայտություններով պատառոտեց հրամանը եւ թղթի կտորները նետեց: Ռ. Իշխանյանն իմաստությամբ լռեց, իսկ երբ այս կինը ձայնը կտրել էր, հանդարտությամբ եւ ներողամտությամբ ասաց. «Ելենա՛, երբ դու իմ ուսանողն էիր, այն ժամանակ ավելի խելոք էիր»:

Սկզբնական շրջանում գրադարանը որոշեց չլսել Ելենա Վիրաբյանի եւ իր չորսհոգանոց խմբի գոռում-գոչյունները. աշխատանքները շատ են, իսկ հեղինակը` հանրահայտ. բացարձակապես բոլոր տնօրենների հետ անխտիր, անվայել ընդհարումներ է ունեցել, ըստ որում ամենուր` ժողովներում, աշխատասենյակներում, միջանցքներում, ընթերցասրահներում, այսինքն` որեւէ մեկը նրա փուչ խոսքերին ականջ չի կախի: Հետագայում որոշեցինք եւ Հայաստանի Ազգային գրադարանի կոլեկտիվին ու ղեկավարությանը հանգիստ աշխատելու հնարավորություն տալու խնդրանքով դիմեցինք ՀՀ Նախագահ Ռ. Քոչարյանին, ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Խ. Հարությունյանին, ՀՀ վարչապետ Ա. Դարբինյանին, ՀՀ մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար Ռ. Շառոյանին:

Մշակույթի նախարարության առաջարկով ՀՀ ֆինանսների նախարարությունն իրականացրեց Ազգային գրադարանի 1997 թ. եւ 1998 թ. առաջին եռամսյակի ֆինանսա-տնտեսական գործունեության ստուգումը, միաժամանակ ստուգվեց եւ պատասխանվեց Ելենա Վիրաբյանի ներկայացրած մեղադրական հարցաշարին:

Գրադարանի աշխատողներից կազմված տասներեք հոգանոց հանձնաժողովը եւ ֆինանսների նախարարության վերստուգիչը ստուգեցին նաեւ Ելենա Վիրաբյանի վարած ենթաբաժինը, վերջինս ակտը զայրացած պատառոտեց եւ նետեց ստուգողների երեսին, ասելով այն խոսքերը, ինչ ինքը նրանց վերագրել է ձեր «հոդվածում»` Նա՛ռա Եղիազարյան:

Այսօր թե՛ ստուգման ամբողջ արդյունքը եւ թե՛ Ե. Վիրաբյանի մեղադրականների շարքի` «սխալ է», «իրականությանը չի համապատասխանում» կարգի պատասխանները տրված են համապատասխան ատյաններին (վերջինս շուտով կկարդաք): Այժմ, հարգելի՛ լրագրողներ, ամեն մեկը պատասխան է տալու իր արածի, ասածի եւ գրածի համար:

Մեր պատմական մամուլից անում ենք երկու (ավելին արժեր, սակայն իմաստ չունի) մեջբերում. «Մեր մամուլից ընդհանրապէս եւ «Մշակից» մասնաւորապէս յանուն հայ գրականութեան եւ մամուլի, հրաւիրում ենք եւ խնդրում վերջ տալ աննպատակ եւ բոլորովին ապարդիւն անձնական բանակռուին եւ այն, իբր թէ արհամարհական դիրքից, որ մէկը դէպի միւսը տածում է: Չէ՞ որ այդ բոլորից վնասւում է մի միայն հայ ընթերցողը, ամէն տպուած խօսք հալած իւղի տեղ ընդունելով» (Տարազ, Թիֆլիս, 1890-1919):

«Երբե՛ք չպիտի յարձակինք ո՛ եւ է անհատականութեան, ո՛ եւ է մարմնի կամ ո՛ եւ է հաստատութեան դէմ: Մեր քննադատութիւնները լոկ թելադրութիւններ պիտի ըլլան, համոզիչ եւ անկողմնակալ, զուրկ վիրաւորիչ հանգամանքէ» (Շաւիղ, Վառնա, 1900-1901):

Ներողամիտ եղեք. մեր աշխատանքն էլ ամբողջ օրը գիրք ու թերթ կարդալն է, ի՞նչ անենք:

Հրապարակախոս լրագրողի արհեստավարժ հոդվածը սովորաբար ներկայացնում է հիմնախնդիրը, որից հետո հեղինակն անում է այն լուծելուն վերաբերող իր առաջարկը: Իսկ սա այդպիսին չէ. ձայնագրության արտագրություն է (օրհնվեն Հոնկոնգում արտադրված էժանագին ձայնագրիչները): Այս արտագրության մեծ մասը (մտածեցինք նիշերի քանակը հաշվել, բայց անիմաստ համարեցինք) Ե. Վիրաբյանի «խոսքն» է: Հետաքրքիր է, Նա՛ռա Եղիազարյան, հոնորարից Ե. Վիրաբյան գլխավոր հեղինակի բաժինը հայտնի՞ է:

ԱՆԱՀԻՏ ՉԱՔԱՐՅԱՆ
Հայաստանի Ազգային գրադարանի
Մատենագիտության բաժնի վարիչ

ԵՐԵՎԱՆ

«Կեցցե նորահարսը... եւ Քրդստանի ազատությունը»

Ֆրանսիական ֆիլմերի փառատոնը բացեց քուրդ ռեժիսորի ֆիլմը

Քուրդ կինոռեժիսոր Հիներ Սալեմի կոմեդիան թե՛ սյուժեով, թե՛ ընդհանուր կոլորիտով հիշեցնում է «Հարսնացուն Հյուսիսից» ֆիլմը, հետեւապես չի կարող դուր չգալ մեր հանդիսատեսին:

Ֆրանսիայում քաղաքական ապաստան գտած քուրդ Չեթոն (Ժորժ Կորաֆաս), որը Քրդստանի ազատագրման կոմիտեի անդամ է, որոշում է ամուսնանալ: Քննարկման են հավաքվում հարազատներն ու բարեկամները, նույնիսկ գումարվում է կոմիտեի նիստ: Որոշվում է, որ հայրենասեր Չեթոյին հարկավոր է իսկական քուրդ աղջիկ Քրդստանից, նամուսով, պատվով եւ, իհարկե, կույս: Քանի որ քրդերը չեն կարող գնալ Քրդստան (իմա Թուրքիա), գործի է դրվում «փոստային խնամակալությունը»: Առաջներում ուղարկում էին աղջկա նկարը եւ եթե փեսան համաձայնվում էր, ապա ամուսնանում էր աղջկա հետ: Այժմ ուղարկում են տեսաերիզը: Այդպես հարսնացուն գալիս է: Չեթոյի ընկերները, ողջ կոմիտեն գնում են նրան դիմավորելու: Օդանավակայան ուղեւորվող շարասյունը կովկասյան հոգեբանության եւ մենտալիտետի ամենավառ օրինակներից մեկն է (շատ հաճախ հանդիպում է Երեւանի փողոցներում)` բաց կաբրիոլետներ, երփներանգ ծաղիկներ եւ ժապավեններ, երգ ու երաժշտություն, հարայ-հրոց եւ այդ ամենը սառը եւ զուսպ Կոնկորդի հրապարակի, Լուվրի, Էյֆելյան աշտարակի ֆոնի վրա: Ակամա մտածում ես` հայերը Փարիզում: Օդանավակայանում սկսվում է ֆիլմի ողբերգական կողմը: Պարզվում է, որ ժամանել է ոչ թե Չեթոյի ընտրած հարսնացուն, այլ նրա ավագ քույրը (Մարինա Կոբախիձե), քանի որ, ըստ քրդական սովորության, նախ պետք է ամուսնանա ավագը եւ հետո կրտսերը:

Ի նմանություն քրդական ազգային զգեստների, ֆիլմն ունի բազմաթիվ շերտեր եւ գույներ: Մի կողմից պատկերվում է քուրդ հայրենասերների առօրյան, մարդիկ, որոնք ամբողջովին կտրված են իրենց հողից եւ ջանում են պահպանել այն, ինչ ունեն, երբեմն նույնիսկ արհեստականորեն: Մյուս կողմից նրանք պետք է ինտեգրացվեն այն երկրին, որտեղ ապրում են, որպեսզի կարողանան գոյատեւել: Անհնար է քարե պատ կանգնեցնել համայնքի եւ շրջապատող աշխարհի միջեւ, անհնար է խուսափել մարդկային զգացմունքներից: Այսպես Չեթոն, որը սկզբունքից դրդված որոշում է ամուսնանալ քրդուհու հետ, իրականում սիրում է մի ֆրանսուհու... Ֆիլմում մենք տեսնում ենք քուրդ կանանց, որոնք հաճախում են ֆրանսերեն դասընթացների, ուզում են աշխատել, լինել անկախ եւ ինքնուրույն:

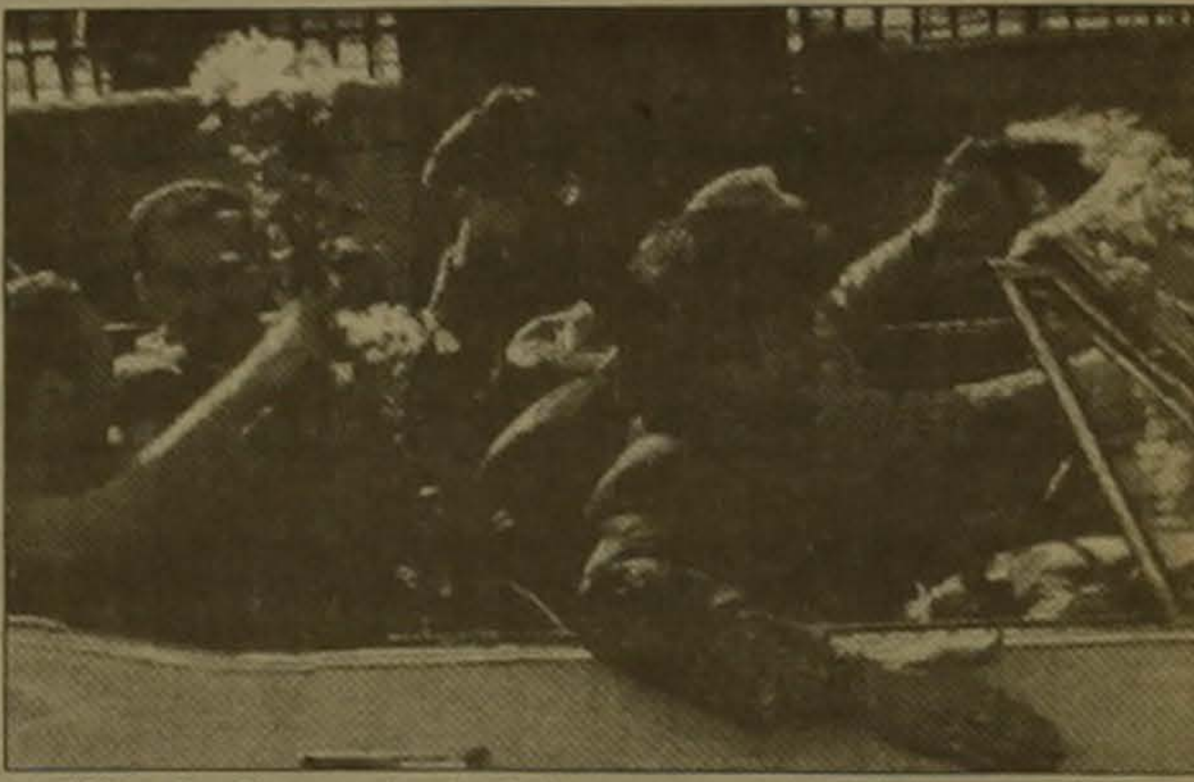

Դերասանական կազմը խիստ ինտերնացիոնալ է` բաղկացած կովկասյան իմաստով (հայեր, քրդեր, թուրքեր, վրացիներ): «Այս ֆիլմը խոսում է շատ լուրջ պրոբլեմների մասին կատակերգության լեզվով», ասաց Սերժ Ավետիքյանը հուլիսի 15-ին «Մոսկվա» կինոթատրոնում կայացած մամլո ասուլիսին: Գուցե այն պատճառով, որ այլ կերպ այդ պրոբլեմների մասին հրապարակավ հիշատակել հնարավոր չէ: Ֆիլմին նվիրված փոքրիկ բուկլետում Սալեմը կարճ ակնարկով անդրադառնում է Քրդստանի պատմությանը. «Ճանաչվել է 1920 թ.-ի Սեւրի պայմանագրով, 1923 թ.-ի Լոզանի պայմանագրով բաժանվել է 4 պետությունների միջեւ` Թուրքիա, Իրան, Իրաք, Սիրիա...»: Նույն բուկլետում, պատմելով իր մասին, Սալեմը գրում է. «Պապս քուրդ էր, մի օր ոստիկանները եկան, ասացին` դու ոստիկան ես, հետո թուրքերը եկան, ասացին` դու թուրք ես, հետո անգլիացիները եկան...»: Ի դեպ, ֆիլմը Լե ֆիլմ դյու Ռիվաժի եւ Պարադիզ ՍՊԸ-ի համատեղ արտադրանքն է, մի շարք կադրեր նկարահանվել են Հայաստանի քրդական գյուղերում: Լե ֆիլմ դյու Ռիվաժը անվճար 3 ֆիլմ է տրամադրել փառատոնին:

ԻՌԵՆ ՇԱՔՅԱՆ

Հուլիսի 16-ը տոն էր Հայաստանի նկարիչների համար

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի նկարիչների համար հուլիսի 16-ը տոնական օր դարձավ. նկարչի տան առաջին հարկի ցուցասրահում բացվեց Կիեւյան 24 շենքի նկարիչների ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը:

Ովքե՞ր են այդ շենքի նկարիչները, որոնց գործերի ցուցադրումը նախաձեռնեցին Նկարիչների միությունը եւ Հայ ավետարանչական ընկերակցությունը: Նրանք մի քանի սերունդ են, որոնց մի մասն, ավաղ, արդեն չկա, մյուսները ամենաբարձրակոչ հեղինակություններ են` սկսած ԽՍՀՄ գեղարվեստի ակադեմիայի ակադեմիկոսներ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, ժողովրդական նկարիչ Գրիգոր Խանջյանով, հանրապետության ժողովրդական նկարիչ, պրոֆեսոր Ղուկաս Չուբարյանով, այնուհետեւ` ժողովրդական, վաստակավոր նկարիչներ, արվեստի վաստակավոր գործիչներ` իրենց երկրորդ ու երրորդ սերունդներով: Կիեւյան 24 շենքը կառուցվել եւ նկարիչներին է տրվել որպես եւ բնակելի, եւ արվեստանոց, 40 տարի առաջ, եւ այդ անցած չորս տասնամյակում այստեղ են մտահղացվել կամ ստեղծվել այն անթիվ գեղանկարներն ու քանդակները, որոնք ներկայացվել են աշխարհե աշխարհ, բազմապատկելով հայկական կերպարվեստի փառքը: Այս մասին խոսեցին ռեժիսոր Արմեն Սաֆարյանը, արվեստաբան Սարո Սարուխանյանը, Հայ ավետարանչական ընկերակցության գործադիր տնօրեն, Վերապատվելի Մովսես Պ. Ճամպազյանը (ԱՄՆ), ժողովրդական նկարիչ Մկրտիչ Սեդրակյանը եւ ուրիշներ:

Վերջում, ի նշան 40-ամյա եւ ավելի համերաշխության, շենքում ապրող ու ստեղծագործող արվեստագետները լուսանկարվեցին միասին ու դիրք ընդունեցին հեռուստախցիկների առաջ:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ

«Մոսկվան մանկության բաց աշխարհ է»

Москва'98
Moscow'98

Մոսկվայում շարունակվում են Համաշխարհային պատանեկան խաղերը: Դրանք տեղի են ունենում «Մոսկվան մանկության բաց աշխարհ է» նշանաբանով: Մրցումներն անցնում են բարձր մակարդակով, կազմակերպված: Այդ մասին են խոսում մասնակիցները, հյուրերը: Խաղերի մասին չափազանց բարձր կարծիքի է նաեւ Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչը:

Արդեն մրցապայքարի մեջ են մտել 14 մարզաձեւերի ներկայացուցիչներ: Ինչպես եւ սպասվում էր, առավել հաջող են հանդես գալիս տանտերերը՝ Ռուսաստանի մարզիկները, ինչպես նաեւ Վրաստանի, Լեհաստանի, Չինաստանի ներկայացուցիչները:

«Լուժնիկի» մարզադաշտում են մրցում թեթեւատլետները: Նախորդ օրը խաղարկվեցին 12 կոմպլեկտ մեդալներ: Չորս ոսկե, մեկ արծաթե եւ 4 բրոնզե մարգեւներ շահեցին ռուսաստանցիները: Չեմպիոններ դարձան Ելենա Իսինբաեւան (ձողացատկ, 4 մ), Մարինա Կուպցովան (բարձրացատկ, 1մ.86 սմ), Նատալի Անտյուֆը (400 մ արգելավազք) եւ Պավել Սոֆինը (գնդի հրում):

Համառ պայքար ծավալվեց պատանիների հեռացատկի մրցումներում: Ի վերջո 7 մ 50 սմ արդյունքով Խաղերի չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Կուբայի Յոսարա Պալմերոն: Հաջող էր մեր Կարեն Քարամյանի ելույթը: Սահմանելով անձնական ռեկորդ (7 մ 34 սմ) նա գրավեց պատվավոր 6-րդ տեղը: Այս մրցումներում նշվում են առաջին 8 տեղեր գրաված մարզիկները: Այնպես որ, Քարամյանն արժանացավ պատվոգրի: Հեռացատկի մրցումների մեր մյուս մասնակիցը՝ Հովհաննես Մկրտչյանը ցույց տվեց 6 մ 85 սմ արդյունք եւ գրավեց 10-րդը տեղ: Այստեղ բոլոր մասնագետները նշում են, որ այս երկու մարզիկներն արժանիորեն շարունակում են հեռացատկի հայկական դպրոցի ավանդույթները: Իսկ ինչպես նշեց Հայաստանի հավաքականի ավագ մարզիչ Ադիկ Արղարյանը, մեր թեթեւատլետների արդյունքներն ավելի բարձր կլինեին, եթե չխանգարեր փորձի պակասը:

«Աշխատանքային հերթափոխ» մարզադահլիճում հունահռոմեական ոճի ըմբիշներին փոխարինել են ազատ ոճայինները: Մրցումներին մասնակցում են 40 երկրների 200-ից ավելի մարզիկներ: Իրենց առաջին գոտեմարտերն են անցկացրել մեր հանրապետության ներկայացուցիչներ Լեռնիկ Հովակիմյանը (42 կգ քաշային կարգ), Արտակ Մկրտչյանը (45), Արեն Մեհրաբյանը (57 կգ), Հովհաննես Մկրտչյանը (69 կգ): Առավելագույնը, ինչի հույս նրանք կարող են ունենալ, բրոնզե մեդալն է: Նման պարգեւի համար է պայքարելու նաեւ Արմեն Ղումաշյանը (83 կգ):

Չափազանց ներկայացուցչական է «Դրուժբա» մարզապալատում սկսված ձյուդոյի մրցաշարը: Այստեղ հանդես են գալիս 71 երկրների 474 մարզիկներ: Մեր հանրապետության երկու ձյուդոյիստները՝ Վարուժան Խուրշուդյանը (71 կգ) եւ Արսյոմ Սաղաթելյանը (81 կգ) 9-րդ տեղ գրավեցին:

Սեղանի թենիսի թիմային պայքարում մրցակցությունից դուրս էին Չինաստանի մարզիկները: Աղջիկների եզրափակիչում չինուհիները 5-0 հաշվով հաղթեցին ճապոնացիներին, իսկ չին տղաները 5-2 հաշվով պարտության մատնեցին Հյուսիսային Կորեայի ներկայացուցիչներին:

Արդեն սկսվել են անհատական մրցումները: Նախնական հանդիպումներում պարտություններ կրեցին եւ հետագա պայքարից դուրս մնացին հայաստանցի թենիսիստներ Ռոբերտ Սարգսյանը եւ Սեւորտ Ղուկասյանը: Նախնական փուլը հաղթահարել է Արթուր Պողոսյանը, որը պարտության է մատնել Լիբանանի, Չիլիի եւ Թուրքմենստանի ներկայացուցիչներին: Այժմ նա պետք է մրցի հիմնական մրցաշարում: Անձնական բարձր գործակցի շնորհիվ այստեղ խաղալու իրավունք ունի նաեւ Մուրադ Ասատրյանը:

Թենիսի մրցումներն անցկացվում են «Լուժնիկի» մարզահամալիրի խաղադաշտերում: Ցավոք, իրենց ելույթներն ավարտեցին մեր բոլոր թենիսիստները: Աղջիկների մրցաշարում Իրինա Ոսկանյանը պարտություն կրեց արգենտինուհուց, Թերեզա Սիմոնյանը՝ խորվաթուհուց: Ոսկանյանը եւ Սիմոնյանը, զույգ կազմելով, 1-6, 0-6 հաշվով զիջեցին Ուրուգվայի թենիսիստուհիներին: Անդրադառնալով մեր բավականին օժտված թենիսիստ Հարություն Սոֆյանի ելույթին, Հայաստանի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Մարտին Պետրոսյանը նշեց, որ Հարությունի խաղում հոգնածություն էր զգացվում: Նա ասաց, որ որպեսզի հիանալի հնարավորություններ ունեցող այդ թենիսիստը կարողանա լուրջ հաջողությունների հասնել, պետք է առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել նրան, ինչպես նաեւ կարգավորել մրցումների մասնակցելու հարցերը:

Սուսերամարտի մրցումներին այնքան էլ հաջող չեն մասնակցում Հայաստանի մարզիկները: Թրամարտիկների մրցաշարում Շահեն Մանուկյանը նախնական փուլում երկու հաղթանակ տարավ, սակայն այնուհետեւ օլիմպիական մրցակարգով անցկացված փուլում տանուլ տվեց վրաց մարզիկին եւ դուրս մնաց պայքարից: Ինչպես նշեց մեր թիմի ավագ մարզիչ Ռոմեն Սահակյանը, մեր սուսերամարտիկների ելույթներում զգացնել է տալիս մրցափորձի պակասը:

Ավելացնենք, որ թրամարտիկների մրցումներում չեմպիոնի ոսկե մեդալը նվաճեց Պավել Բիկովը (Ռուսաստան):

ՇԱԽՄԱՏ

Միայն մեկ ոչ-ոքի

ՀԾԿՏ-ում անցկացվող Հայաստանի տղամարդկանց առաջնության երկրորդ տուրը բավականին արդյունավետ էր: Գրանցվեց միայն մեկ ոչ-ոքի արդյունք: Այդպես խաղացին Արթուր Չիբուխչյանն ու Արսեն Եղիազարյանը: Վերջինս, ի դեպ, առաջինի մարզիչն է, սակայն ոչ-ոքին լիարժեք պայքարի արդյունք էր: Տուրի առաջին հաղթանակը տարավ Մելիքսեթ Խաչիյանը: Երկկողմանի սուր տակտիկական հարվածներից հետո պարզվեց, որ նա իր հակառակորդ Աշոտ Նադանյանից ավելի հեռուն էր տեսել: Ի դեպ, անցած տարվա առաջնությունում այս նույն հակառակորդների նույն արդյունքով ավարտված պարտիան ամենագեղեցիկն էր ճանաչվել:

Սմբատ Լպուտյանը վստահ հաղթանակ տարավ Արա Մինասյանի նկատմամբ: Իր առանձնահատուկ ոճով հաղթանակ տարավ նաեւ Արտաշես Մինասյանը: Նրա հակառակորդ Կարեն Ասրյանն անզգուշորեն մրցակցին թույլ տվեց գրոհ կազմակերտել արքայի դիրքերի վրա: Իսկ Մինասյանի գրոհներից փրկվելն անչափ դժվար գործ է: Վիճակահանության քմահաճույքով Մինասյանը միակն է, որը բոլոր գրոսմայստերների հետ խաղալու է սեւ խաղաքարերով: Առաջին փորձությունը հաջող անցավ:

Աշոտ Անաստասյանը սեւերով պարտություն կրեց Տիգրան Նալբանդյանից: Մեկ զինվորի կորուստը վճռական դեր խաղաց, եւ Նալբանդյանը վստահորեն իրացրեց նյութական առավելությունը:

Այսպիսով, 2-ական հաղթանակ են տարել Արտ. Մինասյանը եւ Նալբանդյանը: Կես միավորով առաջատարներից հետ է մնում Լպուտյանը:

Նշենք, որ առաջին անգամ Հայաստանում մրցաշարն անցկացվում է աշխարհի 11-րդ չեմպիոն Ռոբերտ Ֆիշերի կողմից առաջարկված ժամանակակարգով: Այդ առաջարկի նպատակը ցայտնոտներից խուսափելն է՝ խաղի ընթացքը դարձնելով խաղացողների զուտ մտավոր ընդունակությունների պայքար: Նորամուծությունը որքանով պարզ է, նույնքան էլ օգտակար: ... խաղացողին յուրաքանչյուր քայլ կատարելիս որոշակի ժամանակ է ավելացվում: Շախմատի հանճարն այդ առաջարկը վաղուց էր արել՝ էլեկտրոնային շախմատային ժամացույցների համատարած կիրառման հետ մեկտեղ: Սակայն, ինչպես Ֆիշերի մյուս մտքերը եւ մոտեցումները, այս գյուտը նույնպես հեգնանքի արժանացավ: ՖԻԴԵ-ի նախագահ Իլյումժինովի շնորհիվ առաջին անգամ պաշտոնական մրցաշարում ժամանակակարգը կիրառվեց անցյալ տարվա աշխարհի տղամարդկանց առաջնությունում: Համաձայն ՖԻԴԵ-ի որոշման, այսուհետեւ բոլոր պաշտոնական մրցաշարերն անցկացվելու են միայն այսպես: Ակամա հիշում ես աֆրիկյան մի առած, որն իր գրքերից մեկում մեջբերում է հանրահայտ Բեռնարդ Գրժիմեկը. «Ավագների խոսքը նման է բորենու կտտորին՝ նախ այն մուգ է եւ միայն տարիների ընթացքում է աստիճանաբար պարզ դառնում»:

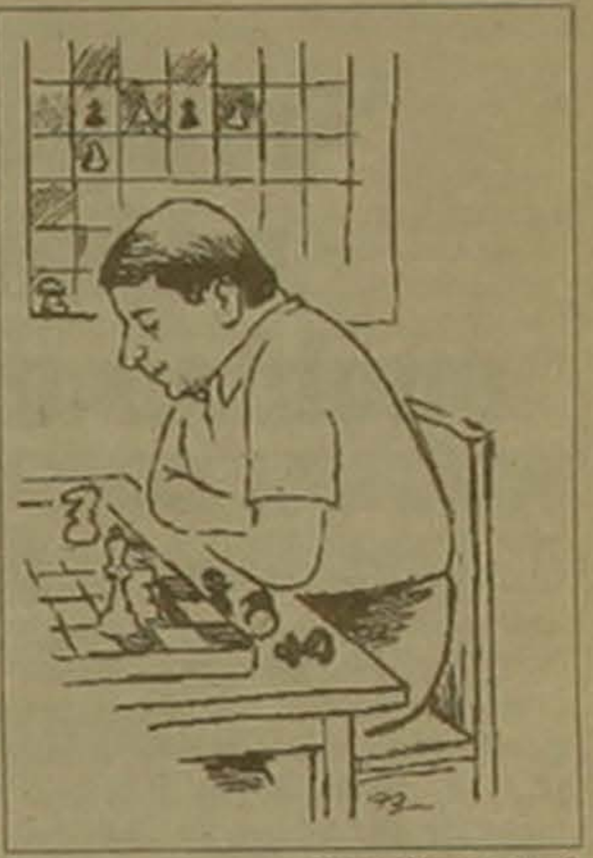

Աշոտ Անաստասյան

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի առաջնությանը, ապա այստեղ կիրառվում է հետեւյալ ժամանակը. 100 րոպե՝ առաջին 40 քայլին, 50 րոպե՝ հաջորդ 20 քայլին եւ 10 րոպե՝ մինչեւ պարտիայի ավարտը: Միաժամանակ, սկսած առաջին իսկ կատարված քայլից, յուրաքանչյուր խաղացողին ամեն քայլի համար գումարվում է 30 վայրկյան: Ֆիշերի ժամանակակարգը նվազեցնում է նաեւ վիճելի դեպքերի հնարավորությունը եւ մրցավարների միջամտությունը խաղի ընթացքին:

ԱՐՄԵՆ ՆԻԿՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԵԾԱՆՎԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Չորրորդ փուլից հետո

«Տուր դը Ֆրանս» հեծանվավազքը Իռլանդիայից տեղափոխվել է հայրենիք՝ Ֆրանսիա:

Մրցումներն անցնում են համառ պայքարում, եւ յուրաքանչյուր փուլից հետո առաջատարը փոխվում է:

Երրորդ փուլում հաղթող դարձավ գերմանացի Յենս Հեպտները, որը 169 կմ մրցատարածությունն անցավ 3 ժամ 33 րոպե 32 վայրկյանում եւ միայն եզրագծում ետ թողեց Քսավյեր Ժանին (Ֆրանսիա):

Պակաս լարված չանցավ 4-րդ փուլը: Այստեղ հաղթեց հոլանդացի Երուն Բլիյլեւենսը: Ֆլոռ-Շոլե 252 կմ մրցատարածությունը նա հաղթահարեց 5 ժամ 48 րոպե 32 վայրկյանում:

Ընդհանուր հաշվարկում առաջատար դարձավ Ստյուարտ Օ'Գրեդին (Ավստրալիա):

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Աշխարհի ռեկորդով

Իտալիայի մայրաքաղաք Հռոմում անցկացվեց թեթեւ ատլետիկայի «Ոսկե լիգայի» 7 փուլերից երկրորդը:

Մրցումները նշանավորվեցին մի շարք չափազանց բարձր արդյունքներով: Իհարկե, ամենանշանակալիցը երիտասարդ մարոկկացի Հիշամ Էլ Գիրուժի սահմանած աշխարհի ռեկորդն էր 1500 մետր վազքատարածությունում: Նա ցույց տվեց 3 րոպե 26 վայրկյան ժամանակ՝ համարյա 1,5 վայրկյանով գերազանցելով 1995-ին նշանավոր Նուրեդդին Մորսելիի սահմանած ռեկորդը: 5000 մ մրցատարածությունում հաղթեց աշխարհի ռեկորդակիր Հայլե Գեբրասելասիեն (Եթովպիա):

100 մ արագավազքում բարձր արդյունքով՝ 9,97 վայրկյան, հաղթեց Ֆրենկի Ֆրեդերիկսը (Նամիբիա): Կանանց նույն մրցատարածությունում հաղթեց աշխարհի չեմպիոնուհի, ամերիկուհի Մերիոն Ջոնսը (10, 75 վրկ): Նա առաջին տեղը գրավեց նաեւ հեռացատկի հատվածում:

Մրցակիցների նկատմամբ կրկին իր գերազանցությունն ապացուցեց օլիմպիական խաղերի կրկնակի չեմպիոն Մայքլ Ջոնսոնը (ԱՄՆ): Նա 400 մ տարածությունում հաղթեց 44,40 վրկ արդյունքով:

Երեք մրցաձեւերում հաղթեցին Ռուսաստանի ներկայացուցիչները: Նրանք են Մաքսիմ Տարասովը (ձողացատկ, 5 մ 85 սմ), Ելենա Աֆանասեւան (800 մ) եւ Սվետլանա Մաստերկովան (1500 մ):

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Աշխարհի առաջնությունից հետո

Հանս Հուբերտ Ֆոգտսը, որը ֆուտբոլային աշխարհին հայտնի է Բերտի Ֆոգտս անունով, կշարունակի մարզել Գերմանիայի հավաքականը, հայտարարել է Գերմանիայի ֆուտբոլային միության նախագահ Էգիդիուս Բրաունը: Թեեւ արդեն երկրորդ անգամ անընդմեջ երկրի գլխավոր թիմը չի կարողացավ աշխարհի առաջնության կիսաեզրափակիչ մտնել, այդուհանդերձ, Գերմանիայի ֆուտբոլային միության ղեկավարությունը կարծում է, որ հենց Ֆոգտսն է այն մասնագետը, որը պետք է զբաղվի երկրի հավաքականի կազմի թարմացմամբ եւ թիմը նախապատրաստի առաջիկա կարեւորագույն մրցումներին:

Ֆոգտսը, ինչպես երեւում է տարբեր հարցումներից, բավական գործ վարկանիշ ունի ֆուտբոլասերների մոտ: Ի տարբերություն Բրաունի, շատերը կարծում են, որ պետք է փոխել նրան: Իբրեւ հավաքականի գլխավոր մարզչի թեկնածուներ նշվում են Յուպ Հայնկեսի, Օտմար Հիթցֆելդի, Քրիստոֆ Դաումի, Օտտո Ռեհագելի, Ռայներ Բոնհոֆի, Գյունտեր Նեթցերի եւ նշանավոր հոլանդացի Յոհան Կրոյֆի անունները:

Իր երկրի հավաքականին հրաժեշտ է տալիս Գեորգե Հաջին: «Բոլոր ժամանակների Ռումինիայի լավագույն ֆուտբոլիստ», «կենդանի լեգենդ», «Կարպատների Մարադոնա», ահա թե ինչպես են անվանում նրան: 33-ամյա Հաջին 115 անգամ հանդես է եկել իր երկրի հավաքականի կազմում եւ արդեն հոգնել է: Դա երեւաց նաեւ աշխարհի առաջնությունում, որտեղ նա Ռումինիայի թիմի ավագն էր: Գեորգե Հաջիի պայմանագիրը Ստամբուլի «Գալաթասարայ» թիմի հետ ավարտվում է եկող տարվա ամռանը: Դրանից հետո նա մտադիր է վերադառնալ հայրենիք եւ ակումբում դառնալ կամ նախագահ, կամ մարզիչ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՄԵԾԱՄՈՐ

Հունվարից սկսվել է ՀԱԷԿ-ի աշխատեցրած վառելիքի պահեստարանի լիցենզավորումը

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վերջին ժամանակներս Հայկական ԱԷԿ-ի աշխատեցրած վառելիքի պահեստարանի վերաբերյալ զանգվածային լրատվամիջոցներով հակասական կարծիքներ են հնչում, իսկ ըստ ՀՀ պետատոմհսկողության վարչության, դրանց ճնշող մեծամասնությունը չի համապատասխանում իրականությանը:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետատոմհսկողության վարչությունը միջուկային և ռադիացիոն անվտանգության պետական կարգավորող և հսկող մարմին է, որին հարցի շուրջ հստակ պարզաբանումներ ստանալու նպատակով դիմեց Արմենպրեսի թղթակիցը:

Պարզվեց, որ պետատոմհսկողությունը այս տարվա հունվարի 19-ից սկսել է պահեստարանի լիցենզավորումը` արտոնագրումը, «ղեկավարվելով իր կանոնադրությամբ, ՀՀ ԱԺ կողմից վավերացված «Միջուկային անվտանգության մասին կոնվենցիայով», ինչպես նաև ԱՄՆ և ՀՀ միջուկային և ռադիացիոն անվտանգության նորմատիվային փաստաթղթերով:

Ըստ պետատոմհսկողության պետ Աշոտ Մարտիրոսյանի, լիցենզավորման ընթացքում վարչությունը քննության է առել ՀԱԷԿ-ի կողմից ներկայացված միջուկային և ռադիացիոն անվտանգությունը հիմնավորող փաստաթղթերը, օգտվելով ԱՄՆ Միջուկային կարգավորող մարմնի, ֆրանսիական Միջուկային անվտանգության ինստիտուտի, Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության փորձագիտական աջակցությունից:

Մայիսի 1-ին պետատոմհսկողությունը պահեստարանի «Անվտանգության նախնական հաշվետվության» վերաբերյալ մի շարք դիտողություններ և պահանջներ է ներկայացրել ՀԱԷԿ-ին: Հունիսի 30-ին և հուլիսի 2-ին աշխատանքային հանդիպումների ժամանակ ՊՏՀ-ն ՀԱԷԿ-ին և ֆրանսիական ՖՐԱՄԱՏՈՄ ֆիրմային, որը պահեստարանի գլխավոր կապալառուն է, մեկ անգամ ևս պարզաբանեց իր մոտեցումները անվտանգության ապահովման վերաբերյալ:

Ըստ դրանց, ՀԱԷԿ-ը պահեստարանի շահագործման լիցենզիա կստանա հետևյալ հիմնական պայմանների կատարման դեպքում. պետք է վերանայվեն «Անվտանգության նախնական հաշվետվության» մի շարք դրույթներ` հաշվի առնելով դրանց վերաբերյալ ՊԱՀ-ի դիտողությունները, «Անվտանգության վերջնական հաշվետվությունը» ՊԱՀ-ի կողմից պետք է ընդունվի առանց դիտողությունների:

ՊԱՀ-ի կողմից լիցենզավորվելուց զատ, պահեստարանը պետք է անցնի նաև շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի: Ընդ որում, ըստ այս օրենքի 6-րդ հոդվածի ՀԱԷԿ-ը պարտավոր է ՀՀ բնապահպանության նախարարությանը ծանուցում ներկայացնել, որն ի թիվս այլ փաստաթղթերի, պետք է ունենա պետատոմհսկողության կարծիքը կամ արտոնագիրը: Ուստի, ինչպես ասաց պարոն Մարտիրոսյանը, առանց ՊԱՀ-ի լիցենզիայի, Հայկական ատոմակայանի աշխատած վառելիքի պահեստարանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն անցկացնելը հակասում է ՀՀ գործող օրենսդրությանը:

«Արմենմոտորը» կավելացնի արտադրության ծավալները

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Արմենմոտոր» ՓԲԸ արտադրության ծավալները ընթացիկ տարվա երկրորդ կիսամյակում երկու անգամ կգերազանցեն առաջին կիսամյակի ցուցանիշները: Այս մասին հայտնեց ձեռնարկության տնօրեն Կարլոս Պետրոսյանը: Ներկայումս ընկերությունը թողարկում է շուրջ 27 արտադրատեսակներ, այդ թվում ասինխրոն շարժիչներ, կերաղացներ, հաստոցային հովհարներ, տաքացուցիչներ, որոնց համար պահանջվող հումքը ձեռք է բերվում ԱՊՀ երկրներից: Ավանդական տեսականուց բացի «Արմենմոտորն» արտադրում է նաև շուկայի պահանջներին համապատասխան նոր արտադրատեսակներ:

Պրն Պետրոսյանի խոսքերով, «Արմենմոտոր» ՓԲԸ նախատեսում է իր արտադրությունն ընդարձակել` օգտագործելով այստեղ եղած ներքին պահուստները, առկա են նաև չօգտագործվող պաշարներ, որոնք փոխանակվում են ընկերության ներկայիս արտադրության համար անհրաժեշտ նյութերի հետ: Նա հայտնեց նաև, որ ՀՀ արդյունաբերության և առևտրի նախարարությունը պարտավորվել է աջակցել գործարանին կենսաթոշակային ֆոնդին և բյուջեին ունեցած պարտքերը մարելու գործում` ընկերության ոչ շահութաբեր կառույցների օտարման միջոցով:

Ըստ ընկերության փոխտնօրեն Ռոբերտ Մեհրոյանի «Արմենմոտորի» պատվիրատուները ԱՊՀ երկրների նախկին գործընկերներն են, պատվերներ կան նաև ԻԻՀ-ից: Արտադրանքի 25-30 տոկոսը իրացվում է ներքին շուկայում: Այսօր մեծ պահանջարկ ունեն էլեկտրական մսաղացները, որոնց համար պատվերներ կան ամերիկյան շահագրգիռ ֆիրմաների կողմից, իսկ հայաստանյան սպառողի համար կարտադրվեն նոր տիպի մսաղացներ: Ռ. Մեհրոյանը հայտնեց նաև, որ գործարկվում է նոր խաղալիքների միկրոշարժիչների արտադրության հոսքագիծ: Նախատեսվում է մեկ երկու ամսից սկսել նաև խաղալիքների արտադրություն:

«Արմենմոտորը» ՓԲԸ է, որի բաժնեմասի 20 տոկոսը աշխատողների անհատույց սեփականությունն է, իսկ 80 տոկոսը` պետական: Ներկայում ձեռնարկությունն ունի 510 աշխատողներ, որոնց միջին աշխատավարձը կազմում է 11500 դրամ: Ըստ Ռոբերտ Մեհրոյանի, առաջիկա կես տարվա ընթացքում կբացվեն 50 նոր աշխատատեղեր:

ՏԱՎՈՒՇ

Դեբեդի հովիտը ծարավ է

«ԵՐԵՎԱՆ», 16 ՀՈՒԼԻՍ: Տավուշի մարզի Դեբեդի հովտում գտնվող բնակավայրերում սուր է խմելու ջրի հիմնահարցը: Շուրջ տասնհինգ օր է, ինչ շարքից դուրս է եկել Դեբեդավան գյուղին խմելու ջուր մատակարարող պոմպը, և բնակիչները ջուր են վերցնում Դեբեդից: Դեղձավան, Հաղթանակ և Զորական գյուղերն ընդհանրապես զուրկ են խմելու ջրից, իսկ Բագրատաշեն, Արճիս, Լճկաձոր, Այրում գյուղերում ջրի մեծ պակասություն է զգացվում: Ջրի պատճառով Հաղթանակի և Զորականի բազմաթիվ բնակիչներ մտադիր են արտագաղթել: Ստեղծված կացության մեջ ելք կարող է հանդիսանալ Ստեփանավանից ջրագիծը վերագործարկելը, ինչը թույլ կտա խմելու ջրով ապահովել վերոհիշյալ ինը բնակավայրերը:

Նոյեմբերյան. Վայրի կանեփի ոչնչացում

«ԵՐԵՎԱՆ», 16 ՀՈՒԼԻՍ: Նոյեմբերյանի ՆԳ բաժինը տարածաշրջանի գյուղապետարանի հետ հուլիսի 14-ին իրականացրեց վայրի կանեփի ոչնչացման գործողություն: Բերդավան, Այրում, Հաղթանակ, Զորական գյուղերի դաշտերում, ինչպես նաև Դեբեդ գետի երկայնքով աճող վայրի կանեփը հնձվեց և այրվեց: Ընդհանուր առմամբ մեկ օրվա ընթացքում ոչնչացվեց թմրանյութի հումք հանդիսացող 10 տոննա 340 կգ վայրի կանեփ:

ՇՐՋԱՆ

Անդրկովկասի երկրների ազգային արխիվները` Ինտերնետում

ԿԱՎԿԱԶՊՐԵՍ: «Վրաստանի ազգային արխիվների բարեկամներ» ընկերությունը ծրագրել է Ինտերնետի ցանց մտցնել Անդրկովկասի երկրների բոլոր ազգային արխիվները: Ներկայումս ընկերությունն զբաղվում է Վրաստանի ազգային արխիվների հատուկ բառարանի կազմմամբ, որտեղից տեղեկատվությունը մուտքագրի Ինտերնետ: Այս մասին Նախագահ Էդուարդ Շևարդնաձեի հետ հանդիպմանը հաղորդել է «Վրաստանի ազգային արխիվների բարեկամներ» ընկերության փոխնախագահ, Մասաչուսեթսի համալսարանի պրոֆեսոր Պետեր Կարինը: Ըստ նրա, ամերիկյան կողմը մտադիր է որակավորման բարձրացման համար ԱՄՆ հրավիրել վրաց արխիվարիուսներին և մատենագետներին:

ՆՏ

Ռուս-վրացական սահմանին բռնվեց հազարերորդ սպիրտատարը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՀՈՒԼԻՍԻ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ընթացիկ տարվա սկզբից մաքսանենգ սպիրտահումքով արդեն հազարերորդ ավտոմեքենան է բռնվել հինգշաբթի ռուս-վրացական սահմանին Կովկասյան հատուկ սահմանապահ օկրուգի սահմանապահների կողմից: Ինչպես «Կավկազպրես» գործակալությանը հաղորդել են օկրուգի մամլո ծառայությունում, կովկասյան բարձրավանդակով ռուս-վրացական սահմանով անօրինական անցման փորձերը մեծածավալ բեռնափոխադրման ավտոսպիրտատարների կողմից չեն դադարում անցած ամառվանից: Իսկ այս տարվա եռուն շրջանում «Վերին Լարս» և «Ներքին Զարամագ» բարձրլեռնային սահմանային անցակետերում ռուսական սահմանապահների կողմից ամեն օր բռնվում և հետ են ուղարկվում վրացական տարածք ավելի քան մեկ տասնյակ այդպիսի մեքենաներ:

«Ամեն ինչի պատճառը անվայելուչ վերաբերմունքն էր ռուս կանանց նկատմամբ»

ԱՆԿԱՐԱ, 16 ՀՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բալկանյան առևտրի արահետի մուտքի առջև երկու խանութպան նարդի են խաղում և ողբում իրենց գլուխը. «Երեկ էնպես համը հանեցինք, որ ինքներս ստորագրեցինք մեր դատավճիռը: Եթե մենք խելքի չգանք, ապա շուտով մի կտոր հացից էլ կզրկվենք»: Այսօր Թուրքիայի Լալելի շուկա-շրջանի փողոցներն ամայի են, և նարդի խաղացող խանութպաններին ոչինչ չի մնում անել, քան հիշել այն օրերը, երբ օրական այդ շրջան էին ժամանում «մաքոքներով» լի մոտ 200, իսկ երբեմն էլ ավելի ավտոբուսներ: Առևտրաարդյունաբերական մի խոշոր ընկերության ներկայացուցիչ, որը չցանկացավ հրապարակել իր անունը, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեց, որ ամեն ինչի պատճառը անվայելուչ վերաբերմունքն էր ռուս կանանց նկատմամբ, որոնք մեծամասնություն էին կազմում «մաքոքների» շրջանում: «Ռուսաստանից ժամանած կանանց Լալելի այցելելն այսօր փորձանք է, ասաց նա: Նրանց փաստորեն ամեն անկյունում առաջարկում են պառկել իրենց հետ»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Avia Service-ը հրավիրում է աշխատանքի Զվարթնոց օդանավակայանում բարձրագույն կրթությամբ, անգլերենի իմացությամբ տղաների և աղջիկների: Ցանկալի է, որ դիմողներն ավարտած լինեն Հայկական ավիացիոն ուսումնական կենտրոնը:

Հրավիրվում են իրավաբաններ` միջազգային, վարչական, տնտեսական, ֆինանսական, իրավունքի մասնագետներ:

Երաշխավորվում է բարձր աշխատավարձ:

Դիմել` 59-31-26, 28-16-07 հեռախոսահամարներով:

AVIA SERVICE

Բարձրակարգ սպասարկման կենտրոն

JOB OPPORTUNITIES!

USAID/Caucasus, Yerevan Office has job opportunity for the following position: A.I.D. Development Assistance Assistant: Qualifications/Requirements: Completion of high school is required, specialized secretarial certificate training; tree years of progressively responsible experience in secretarial work in related administrative function; previous work experience with U. S. Government Agency; experience in written and oral translation is highly desirable; level IV English skills, fluency in Russian and Armenian; level II typing (50 wpm) and good word processing skills are required. Submit resume and application form (available at USAID Office) to Mr. Sean O' Leary, USAID/Caucasus, 16 Aigedzor St.,

Yerevan, tel: 26-34-97. **Announcement closure date is July 27, 1998**

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Լուծարվում է Մարտունի քաղաքի մանկական երաժշտական դպրոցը:

Վկայական N Բ003112

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Նորքի IV զանգվածում:

Հեռ.` 64-88-85, 64-69-49, 63-03-47

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

կիսանկուղային տարածք 132,6 քմ ընդհանուր մակերեսով, վերանորոգված, ունի սանհանգույց:

Հասցեն` Նալբանդյան 29:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 57-16-16 հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով և երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաև մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել` 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 865 Տպաքանակը` 3500 Ստորագրված է տպագրության` 16. 07. 1998 Գինը` 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@